

Magyar Táncművészeti Főiskola
Koreográfus- és Táncpedagógus-képző Intézet

**A MOTIVÁCIÓ SZEREPE A
MODERNTÁNCOKTATÁSBAN**
EGY KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS EREDMÉNYEINEK
ÖSSZEGZÉSE.

Témavezető:
dr. Mizerák Katalin
egyetemi docens

Készítette:
Gulyik Judit Zsuzsanna
Táncos és próbavezető szak
Modern tánc szakirány

Budapest

2014

*„Ha valakit olyannak látsz, amilyen éppen most, ezzel
visszatartod őt fejlődésében. De ha olyannak látod,
amilyenné lehetne, ezzel előre segíted őt életútján.”*

Goethe

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
A téma választás indoklása	5
Hipotézis	5
A legfontosabb felhasznált szakirodalom	6
A felhasznált módszerek	8
<i>A vizsgálati módszer bemutatása</i>	8
<i>A vizsgálati minta bemutatása</i>	9
<i>A vizsgálat menete</i>	9
Köszönetnyilvánítás	12
1. A MOTIVÁCIÓ	13
1.1. A motiváció pszichológiai megközelítése.....	13
1.2. A tanulási motiváció pedagógiai tükrében	16
2. A kérdőívre kapott válaszok értékelése	19
2.1. kérdés: Hány éve tanít táncot?	20
2.2. kérdés: Milyen típusú településen található az Ön iskolája?.....	21
2.3. kérdés: Mióta dolgozik jelenlegi munkahelyén?.....	22
2.4. kérdés: Milyen típusú iskolában tanít?	23
2.5. kérdés: Milyen tárgyakat tanít?	24
2.6. kérdés: Melyik tantárgyat oktatja legszívesebben?	25
2.7. kérdés: Milyen szakirányú és/vagy egyéb pedagógusi végzettséggel rendelkezik?.....	25
2.8. Ismeri a motivációs technikákat?	27
2.9. kérdés: Mennyire használja tudatosan a motivációs technikákat?	28
2.10. kérdés: Honnan kapta a legtöbb segítséget a motivációs technikák alkalmazásához?	29
2.11. kérdés: Kitől fogadna el szívesen tanácsot a motivációs technikákhoz?.....	30
2.12. kérdés: A táncitanítással eltelt évek során bővült a motivációs technikájának tárháza?	31
2.13. kérdés: Mennyire hagyatkozik saját tapasztalataira?	32
2.14. kérdés: Szokott-e korosztályonként különbséget tenni a motivációs eszközök kiválasztásában?	33
2.15. kérdés: Szokott-e különbséget tenni a tudás szint alapján a motivációs eszközök kiválasztásában?.....	34
2.16. kérdés: Milyen motivációs eszközöket használ?.....	35
2.17. kérdés: A játék, mint a fejlesztés eszköze, Ön szerint milyen korosztálynál alkalmazható motivációs technikaként?	36
2.18. kérdés: A zenei háttér gondos kiválasztása és folyamatos frissítése mennyire jellemzi az Ön munkáját?	37

2. 19. kérdés: A közösség szerepe Ön szerint mennyire lehet motiváló a tánctanításban?	38
2. 20. kérdés: Melyek azok a nehézségek, amelyek ön szerint tanítás közben a leggyakrabban felmerülnek?	39
2. 21. kérdés: Mit tesz ön, ha úgy érzi, hogy a diákok nem tudják elsajátítani a tananyagot?	39
2. 22. kérdés: Ön szerint más motivációs technikát kíván a tánctanítás, mint egyéb tanítási formák?.....	40
2. 23. kérdés: Fontosnak tartja-e a pedagógiai módszerek ismeretét?.....	41
2. 24. kérdés: Az óra tervezés alkalmával megtervezi, hogy milyen motivációs technikát fog alkalmazni?.....	42
2.25. kérdés: A tanítás során változtat a tervén?	43
Összegzés	44
Melléklet	46
Felhasznált irodalom	52

Bevezetés

A téma választás indoklása

Negyven éve foglalkozom tánccal. Gyerekkoromtól e kifejezésforma bővületében élek. A rendszerváltás előtt, mint amatőr táncos beutazhattam Európát. Nem is tudtam akkor, hogy milyen szerencsés vagyok, hogy Stoller Antal, Györgyfalvai Katalin, Foltin Jolán és Falvay Károly alkotásait jeleníthettem meg a színpadon. Az 1979/12 Táncművészet újság címlapján is szerepelhettem. Ezután az Állami Balett Intézet néptánc szakának növendékeként olyan mestereim lettek, mint Tímár Sándor, Zórándi Mária, Molnár István, Janek József. Miután visszakerültem szülővárosomba, kezdtem el tanítani, koreografálni. Megismertem a jazz balettet és mozdulatainak újszerűsége magával ragadott, így éveken keresztül jártam az Angelusz Iván által szervezett tánc kurzusok külföldi tanárainak óráira. E mellett a Testnevelési Főiskolán tanultam. Ez idő tájt indult az első színvonalas moderntánc-pedagógusképzés, a Táncpedagógusok Országos Szövetségének szervezésében. Válogatott tanári gárda tanított minket. Jeszenszky Endre mellett tanárom volt Szollás Erzsébet és Gálik Éva. A motivációval behatóan az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola Pedagógus- Fejlesztő pedagógus szakán kezdtem foglalkozni. A diploma megszerzése után az egeri főiskolán NAT kompatibilis, másoddiplomás képzés, a tánc és drámapedagógus szak táncos részét vezettem 10 évig. Közben a Gyakorló Iskolában tanítottam modern táncot. Mikor kezdetét vette az Alapfokú Művészetoktatási Intézmény keretei között a kortárs- moderntánc oktatás, örömmel vállaltam a vezetését.

Hipotézis

Oktatói tevékenységem során szívesen próbáltam ki a korábbi tanárim módszereit. Megismerve a motiváció eszközeit, már tudatosan alkalmaztam a tanultakat. Tudni szerettem volna, mi az, amivel a táncosra hatni lehet. Mivel tudnám átsegíteni a holt pontokon, megkönnyítve az erőfeszítéseit?

A legfontosabb felhasznált szakirodalom

Napjainkban igen szerény a fellelhető tánc motivációjával foglalkozó útmutatás. Dr Mizerák Katalin könyve, a TÁNC-OK- A táncos tehetség azonosítása és gondozása című kötetten kívül nem találtam más, a táncos motivációjáról szóló speciális szakirodalmat. A tehetséges táncos és az átlagos táncos motivációjának összevetéséről kaptam fontos információkat. ”Szigifikáns eltérés mutatható ki a behódolás és a belső motiváció tekintetében. Az átlagos teljesítményt nyújtó tanulókra jellemző a behódolás, míg a tehetséges táncosok esetében a belső, intrinzik motiváció játszik szerepet.”¹

Tanulóim döntően nem hivatásszerűen szeretnék a táncsal foglalkozni, hanem mint szórakoztató mozgásformával. Az ilyen gyerekek hozzáállása különbözik az elhivatott, művészi ambícióval bíró táncos motivációjától. Hozzájuk más kulcsokat kellett találnom. Szerettem volna megtudni, hogy kollégáim hogyan és mit tesznek táncosaik motiválásáért, ebből milyen következtetéseket lehet leszűrni. Szakdolgozatom témaválasztásánál ez inspirált.

A jó pedagógusnak tisztában kell lennie azzal, hogy melyek azok az eszközök, amikkel hatni tud a gyerekekre. Tapasztalatom szerint a tánctanárok kitűnően be tudják mutatni és remekül meg tudják tanítani a tananyagot, a szakdidaktikát alkalmazva. A motivációval, mint valami mellékes dologgal kevesebbet foglalkoznak, pedig ennek ismerete, legalább annyira fontos, mint a helyes technika ismertetése. Egyesek ösztönösen érzik, hogyan tudják segítve terelgetni a tanítványait. Tapasztalatom szerint, a motivációs technikák helyes alkalmazásával minőségi szintemelést lehet elérni a tanulók fejlődésében. Különösen igaz ez a szorongó, hátrányos helyzetű gyerekeknél.

---

¹ DEMARCSEK ZSUZSA - DR. MEZŐ FERENC – DR. MIZERÁK KATALIN (2012) Tánc-Ok – A táncos tehetség azonosítása és gondozása 2012 Kocka kör., Nitra 113.o.

Szakedolgozatomban nem kívánok részletesen foglalkozni a motiváció kialakulásával, fejlődésével és hatásával a viselkedés irányultságára. Továbbá nem célja munkámnak a motiváció neurofiziológiai, illetve pszichológiai mechanizmusait tárgyalni, sem részletezni a neveléstörténeti aspektusát.

Szakedolgozatomban a moderntánc oktatás motivációinak lehetőségeit és ismertségének elterjedését szándékozom egy kérdőív segítségével felmérni. Kérdéseim által arra szeretnék választ kapni, hogy mennyire ismerik, szeretik és alkalmazzák tudatosan a motivációs technikákat a moderntánc pedagógusok. Kíváncsi voltam, hogy a felsőfokú moderntánc pedagógus végzettséggel rendelkezők jobban és markánsabban alkalmazzák-e ezen eszközöket. Szeretnék válaszokat kapni arra, hogy miben és miért más a motiválás módszere a táncot tanuló gyereknél. A tánctanulás során nem kizárólagosan elérendő cél, hogy a gyerek, mint ahogy Hawett fogalmazza meg: "igazi egyedül tanulóvá" váljon. A kialakult fejlett testtudat legfelsőbb szintjén is szüksége lesz a táncosnak a mesterre, aki segíti majd a meglévő tökéletes technika mellett, a művészi előadásmód kiteljesedését. A tánctanítás során nagyon fontos a diákok teljesítményéről visszajelzés a tanár által. Sok év tanulás és javítás szükséges a helyes technika és az esetleges hibák felismeréséhez. Itt nem alkalmazható, mint egyéb tantárgyaknál, vagy mint a sportban, a számban, százalékban kifejezett produktivitás. Szeretnék arra is feleletet, hogy más órákon használt motivációs eszközök uniformizáltan, a tánctanításban is alkalmazhatóak-e.

A felhasznált módszerek

A vizsgálati módszer bemutatása

Vizsgálati módszernek a kérdőíves felmérést választottam, mert így lehetőségem volt egy aránylag nagyobb merítést megcéloznom. Nem kerültem a pedagógusokkal személyes kontaktusba, de körlevelemben megadtam az elértőségemet az esetlegesen felmerült kérdések megválaszolására.

Huszonöt kérdést állítottam össze, *dr. Mizerák Katalin* egyetemi docens, témavezetőmmel egyeztetve. Igyekeztem röviden, tömören fogalmazni, gondolva minden szóba jöhető válaszra. Fontosnak tartottam, hogy a kitöltése ne tartson sokáig, hogy ne szegje kedvét a válaszolónak, ezért több zárt feleletválasztós kérdés típust alkalmaztam, melynek célja az értelmezés megkönnyítése volt. Használtam alternatív, szelektív és skála típusokat is. Ahol nem volt egyértelmű, külön felhívtam a figyelmet arra, hogy hol lehet csak egy választ és hol többet is megadni. A program az általam beállított helyeken ezt nem is engedte meg. Például előfordulhatott, hogy valaki több iskola típusban is oktat egyszerre, ezért a fontosabbat kiválasztva kellett a válaszokat megadnia. A nyílt végű kérdéseknél lehetővé tettem egy általam meg nem jelölt válaszadás lehetőségét. A fentiekén túlmenően, kifejtendő, szöveges reflexiót váró kérdések is szerepeltek a kérdőívemen. Indikátorkérdésnek a hármas és a huszonnégyes kérdést alkalmaztam. Igaz nem volt tétje a feleleteknek, hiszen aki kitöltötte, névtelen marad, mégis kíváncsi voltam a válaszolók következetességére. A tartományt megjelölő kérdéseknél feltüntettem a két végpont értelmezését és direkt ellentétes pólusra cseréltem a következőnél, hogy ne megszokásból írja be a kitöltő az értéket.

Logikai sorrend szerint az egyszerű adatkéréstől, amikből a választ adókról kaptam információkat, haladtam a szubjektív hozzáállást firtatóakon keresztül, a motivációval kapcsolatos ismereteikre rákérdezőkön át, az összetettebb témák felé. Végül ismét egyszerű, eldöntendő kérdésekkel fejeztem be a sort, remélve, hogy a köszönetemet is olvasva jó érzésekkel kattintottak rá a küldés gombra. Az internetes válaszadás lehetővé tette az önkéntességet és a teljes anonimitást. A kérdésekre beérkezett adatokat diagramok

formájában is ábrázoltam. Így a kiértékelés mellett grafikonok, torták segítségével tettem egyértelművé az eredményeket.

A vizsgálati minta bemutatása

Mivel a moderntánc pedagógusok attitűdjére voltam kíváncsi, evidens volt, hogy csak olyan tanárokhoz jutattam el a kérdéseimet, akik ezt tanulták vagy ezzel foglalkoznak. Elsőként a Magyar Táncművészeti Főiskola végzett növendékei kapták meg a levelem. Ebben segítségemre voltak a tanügyi előadók és kollegáim, volt tanítványaim, akik itt szereztek diplomát. Majd a Táncpedagógusok Országos Szövetség és a Magyar Látványtánc Sportszövetség tagjai kapták meg a felkérésemet. Igyekeztem a közösségi portálokból rejlő lehetőségeket is kihasználni. Külön üzeneteket, maileket írtam olyan táncpedagógus ismerőseimnek, volt tanítványaimnak, akikről tudtam, hogy kisebb falvakban tanítanak és nem tagjai semmilyen táncszövetségnek. Táncművész barátaim, akik tanítanak, kérésemre saját oldalukon posztolták, hogy minél több emberhez eljusson a kérdőívem. Végül az IDO tánctanárok honlapjára is feltették a leveletem. Számításaim szerint legalább kétezer ember látta a felkérésemet.

Váratlanul ért mikor egy hónap után mindössze egy tucat választ kaptam. A google kérdőív program előnye, hogy ténylegesen nem látom kitől jött a felelet, itt most a hátránya lett, mivel nem tudtam számon kérni a táncpedagógus barátaimon az elmaradt kitöltéseket. Meglepődve tapasztaltam a gyakorló iskolás kollégáim reakcióját e problémámra. Állításuk szerint ez az eredmény nem rendkívüli. Ők is jártak hasonlóan és felhívták a figyelmem arra, hogy mostanában nagyon népszerű lett ez az információgyűjtési mód és túl sok teszttel találkozunk. Bízom széleskörű ismeretségi körömben és többször kértem őket, hogy szánjanak néhány percet a kérdőívem kitöltésére. Április végére ötvenegy, majd egy újabb mail és facebook levelezés után hatvankilenc válasz gyűlt össze, mely már értékelhető kutatási eredményeket hozhat.

A vizsgálat menete

A google kérdőív program megkreálásához először rendelkezni kellett egy google fiókkal. A kérdőívemet, a drive.google.com címen tudtam létre hozni. Miután elneveztem, többféle kérdés fajtából választhattam ki a legmegfelelőbbet. A kérdések

típusaiból a felkínált nyolc lehetőség közül, ötöt vettem igénybe; a szöveget, a hosszabb szöveget, a feleletválasztóst, a jelölő négyzetest és a tartomány típust. Ezt követte a forma meghatározása a sablonok közül. Ekkor vált szerkeszthetővé a kérdőívem. A cím alá leírást vagy célkitűzést tehettem. A beírt kérdéseim végére beállítottam egy köszönetet, ami az elküldés után jelent meg a kérdőívet kitöltőnek. Miután elkészültem, a choose response destination segítségével megadtam, hogy hol tárolja a felhő az excel file-t, amely a válaszokat fogja rögzíteni. Ezt követően már csak az accepting responses-ra kattintva útjára indítottam, majd május elején kikapcsoltam a kérdőív elérhetőségét. Két hónapig élt a kérdőívem. 2014. március elejétől, május elejéig. Miután elkészültem és konzulensem *dr. Mizerák Katalin* egyetemi docens engedélyezte a feltöltést, a view live form-ra klikkeltem. A végleges formátumot leellenőrizve, innen másoltam ki a megadott linket is. Az url hosszát zavarónak találtam, ezért alkalmaztam egy url vágó programot, mely jelentősen megrövidítette a linkemet.

A kérdések közül a „szöveg” típusú csak rövid választ tett lehetővé, maximum egy sort. A kifejtendő kérdéseknél a „hosszabb szöveg” fajta segítségével bármennyig kitágítható volt a rendelkezésre álló hely, így tetszőleges hosszúságú feleletre adott lehetőséget. Ahol több választ vártam, ott a program segítségével lehetővé tettem ezt a „jelölő négyzet” funkcióval. A „feleletválasztós” variáns, csak egy válaszadásra adott lehetőséget. A „tartomány” variáció, egy általam meghatározott skála értékei között mozoghatott.

Speciális beállításoknál lehetőségem volt a kötelező kérdés megadására, aminek kitöltése nélkül nem engedett volna tovább a program és a lehetőségek sorrendjének megkeverésére is. Ezeket most nem használtam. Próbaként a kész e-mailt elküldtem a windows live címemre és rákattintva a linkre kitöltöttem az első kérdőívet. A kérdőív linkjét a következő levélben küldtem el mindenkinek:

Kedves Pedagógus Kollégák!

A Magyar Táncművészeti Főiskola TÉP moderntánc szak végzős hallgatójaként a motiváció táncoktatásbeli szerepéről írok szakdolgozatot. Kérem Önöket, e kérdőív kitöltésével és visszaküldésével segítsék munkámat. Kis időráfordítást igényel a válaszadás, de fontos, hogy saját tapasztalatukat, véleményüket írják le. A kutatásból nyert információkat kizárólag a szakdolgozatomban használom fel és a speciális kérdőív program által garantálni tudom minden válaszadónak a teljes anonimitást. E linkre kattintva goo.gl/3SpWwz tudják megnyitni a kérdőívet, melyet kitöltve a végén lévő **küldés** segítségével tudják eljuttatni számomra.

Az információkat és segítségüket előre is köszönöm!

Kollegiális üdvözlettel:

Gulyik Judit

EKF AMI modern-kortárstanszak vezetője, Eger

+36 20 333 21 56

Köszönetnyilvánítás

A szakdolgozatom elkészítéséhez nyújtott segítségért külön köszönettel tartozom a Táncpedagógusok Országos Szövetségének Elnök asszonyának, Török Jolánnak, hogy lehetővé tette a címlistájukon szereplő közel hetven moderntánc pedagógushoz eljusson a kérdőív linkjét tartalmazó levelem. Köszönöm támogatását az Elnök-helyettes Szalay Tamásnak és Nagy Katának a szövetség önkéntes titkárának.

Hálával tartozom segítségért a Magyar Látványtánc Sportszövetség Elnök asszonyának Boros Ágnes Tündének, ki kör-mailjében kedves szavakkal kérte a kettőszázkilencvenhét tag segítő hozzáállását és a kérdőívem kitöltésére buzdított. Köszönöm továbbá dr. Alaszné Petricz Andreának és Barkó Zsolt Lászlónak a segítséget.

Köszönettel tartozom a Magyar Táncművészeti Főiskola tanulmányi előadójának, Farkas Lénártné Ibolyának, ki a facebook közösségi oldal „Tánctanárok” zárt csoportjába - melynek 1.024 tagja van - feltette kérésem, továbbá elküldte kör-mailben táncpedagógus szakon végzett évfolyamoknak, valamint táncos és próbavezető szakon végzetteknek is. Hálás vagyok Gebhard Zita, a Magyar Táncművészeti Főiskola tanulmányi előadójának, aki diplomás moderntánc pedagógusoknak juttatta el kérésem.

Köszön a válaszadást az általam megkeresett tánctanár ismerőseimnek, akik vették a fáradságot és kitöltötték a kérdőívemet.

Kiemelt köszönőnettel tartozom témavezetőmnek, dr. Mizerák Katalin Tanárnőnek a Magyar Táncművészeti Főiskola egyetemi docensének. Nélkülözhetetlen segítséget nyújtott a szakdolgozatom elkészítésének szakmai iránymutatásában.

Eger, 2014. május 13.

1. A MOTIVÁCIÓ

A motiváció etimológiailag a latin „movere”- mozgást, indítást jelentő igéből alakult ki. A motiváció létrejötte nem más, mint hogy az egyén tudatosítja magában a kitűzött céljait, miközben figyelembe veszi, értékeli és mérlegeli körülményeit. „A motiváció gyűjtő fogalom, minden belső cselekvésre, viselkedésre készítő tényezőt magába foglal. A cselekvés forrása, előidézője, egy meghatározott cselekvésre való tudatosult ösztönzés.”

²A pszichológia és a pedagógia régóta keresi a válaszokat arra, hogy hogyan vagyunk képesek bizonyos dolgokért hatalmas energiákat mozgósítani, míg másokért nem. Milyen készletekből fakadhat ez, milyen erők állnak a viselkedés hátterében.

1.1.A motiváció pszichológiai megközelítése

„A motiváció aktivációs aspektusa a viselkedés mennyiségi meghatározója / mennyire?/, az irányadó aspektusa pedig a viselkedés minőségi mutatója /mit?/.”³

A készleteket sokan vizsgálták már az ókortól napjainkig. Krisztus előtt VII.-VI. században a kirenaikus filozófus, Aristippos állítása szerint az ember fő célja, a pozitív öröme keresése. Ellenben az epikureusiak szerint – a fájdalom kerülése. Többen próbálták értelmezni ezt a kérdéskört később is. Pieron szerint a viselkedés alkalmazkodásbeli iránya. Fraisse megfogalmazásában, erőelv, amely a szervezetet egy bizonyos cél elérésére mozgósítja. Pavlov elmélete alapján az „agykéreg uralkodó ingere, amely belső szükségletek és külső ingerek szintéziseként jön létre.”⁴

Az Allport nevéhez fűződő személyiségelméleti megközelítés hasonlít az epikureusiakéhoz, miszerint a fájdalom és a kellemetlenség elkerülésének igénye a feszültség redukálás. Elméletében megállapítja, hogy az embernél bármilyen rendszeresen végzett tevékenység, egy idő után szokássá válik, így önmagában is motiváló erővé válhat. Ezt nevezte a motívumok funkcionális autonómiájának. A behaviorista Lewin a

---

² Motiváció a tanítási órán. Réthy Endréné Dr. Tankönyvkiadó, Bp. 1978. 9.old.

³ A pszichológia alapjai. Szerk.: Bernáth László, Révész György. Tertia kiadó Bp.1997.194. old.

⁴ A pedagógia pszichológiai alapkérdései. Kelemen László. Tankönyvkiadó, Bp. 1970. 185. old.

mélylélektant tanulmányozta és fontosnak tartotta a motiváló tényezők szerepét. Atkinson vizsgálatai alapján az egyéneket csoportosítani lehet két sajátos emberi motívum viszonylagos erőssége alapján/ teljesítmény motiváció/, mely a siker érdekében /siker orientált/, vagy a kudarc elkerüléséért /kudarckerülő/ megtett erőfeszítésben mérhető. A pszichoanalízis atyja, Freud szerint a viselkedés energetikai háttérét az életösztön energiája, a libidó biztosítja. A XX: század közepén elterjedt nézet volt a drive redukciós / feszültség csökkentés/ elmélet, amit C. L. Hull fogalmazott meg. Szerinte a szervezet életfontosságú funkciója az optimumtól való eltérésekor /hiány állapotban/ fellépő ingerek hatására létrejövő izgalmi állapot a drive, mely a hiány megszüntetését célzó cselekvésre ösztönzi a szervezetet. A környezettől és a szervezet állapotától függ a drive erőssége. Ha a drive-redukció eléri célját, akkor a cselekvéssor ismétlése által tanuláshoz vezet. Scheffield szerint drive-indukció az, mikor a feszültség növekedése is megerősítő hatású. Maslow hierarchikus motivációs rendszere szerint fontos az alaphajtóerők kielégítése a gyermeki fejlődés folyamán, hogy később szabadon vehessen fel kevésbé önző indítékokat. Tehát aki elég szeretetben, gondoskodásban, érzelemben, biztonságban nő fel, azt később nem gyötrik ezek az alapszükségletek. Biztonságban érzi magát, így energiáit nagyobb célok megvalósítására tudja fordítani. El tudja viselni az alapszükségletek kielégíthetlenségét. Ellentétben azzal, akinek egész életének célja, az alapszükségletek kielégítése. A növekedési indítékok, önmegvalósításhoz vezetnek. A korai motiváció, érettebb motivációvá alakul.⁵

⁵ Elmélet az emberi motivációról. Oláh A.—Pléh Cs. (szerk.) Szöveggyűjtemény az általános és a személyiségpszichológiához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.1989. 373-392. old.

Rubinstejn megfogalmazásában a motívumok fejlődésén a célok és célhelyzetek egyre magasabb szinten való megjelenését értjük. Az arousalszint elmélet, abból indult ki, hogy minden ember, a számára optimális arousalszint elérésére törekszik, mely egyénenként változó. Az alapvető fiziológiai szükségletből fakadó késztetések e fölé emelik az arousalszintet, ezért ennek megemelésére motivál. Viszont mikor kevés inger éri a szervezetet, az arousalszint lecsökken az optimális szint alá, ami a szervezetet az arousalszint növelésére fogja mozgósítani. E miatt keressük a környezetünkben az ingereket, az újdonságot és a komplexitást.

Alapvető késztetések között megkülönböztetjük a biológiai motívumot, mint például az éhség, szomjúság és a szociális motívumot, mint az utódgondozás, agresszió, szexualitás, altruizmus.

A humán specifikus motivációkat osztályozni lehet a szerint, hogy az idegrendszer belső folyamatai ösztönzik-e, ekkor intrinzik motivációtól beszélünk, vagy a külső jutalmazás, büntetéstől való félelem tartja fent, akkor extrinzik motivációval állunk szemben. Intrinzik motivációba tartozik a kíváncsiság, manipulációs drive, a kompetencia, ami a képes vagyok rá sikerének érzése. Az extrinzik motiváció része a jutalmazás, ami két féle is lehet; a kontrolláló jutalmazás és az információs típusú jutalmazás. Egyes kutatók szerint az információ típusú pozitív visszajelzés növeli a kompetencia és az öndetermináció érzését.⁶ Pintrich és Shunk véleménye szerint a belső és külső motiváció hosszú távon jól kiegészíti egymást, ellentétben a korábbi felfogással mely szerint a külső jutalmazás csökkenti a kreativitást, érdeklődést, a megoldásból származó örömet, az elmélyedés fokát

---

⁶ Új Pedagógiai Szemle 1998. márciusi száma: Kim Rita: A belső motivációt befolyásoló tényezők és megjelenésük a Montessori-pedagógiában című cikkében idézi Deci kísérletét. / Az emberi motiváció II. Humán specifikus motiváció. Szerkesztette és válogatta: Barkóczy Ilona és Séra László: Deci, E. L. Kognitív értékelés elmélet: az extrinzik jutalom hatása az intrinzik motivációra. Nemzeti Tankönyvkiadó. Bp. 1993. 333-360. old

Az ezredfordulón megjelent a pozitív pszichológiai gondolkodásmód, amely hangsúlyozta a tudás, a fejlődés önmagáért való örömét, jutalmazó hatását és az egyéni mellett a társas jóllét fontosságát is.⁷

1.2. A tanulási motiváció pedagógiai tükrében

„Ha azt szeretnéd, hogy a gyerekek megerősödjön az önbizalma, kérlek, ne alázd meg őt, ne nevezd tudatlannak, butának, ügyetlennek, ne hasonlítsd össze a kárára másokkal. Inkább azt mondd el neki, hogy az ő korában te is ugyanígy küszködtél azokkal a dolgokkal, amikkel ő, állj mellé, erősítsd meg abban, amiben jó! A modern pszichológia és pedagógia üzenete, hogy sugározz bizalmat! Nézz a gyerek szemébe, és mondd neki azt: tudom, hogy te ezt meg fogod tudni csinálni! Tudom, hogy képes vagy rá! Van fogalmad róla, micsoda varázsmondat ez?”⁸

XVII. században Comenius az oktató nevelő folyamat magjában meghúzódo lélektani rúgókat hangoztatta, hogy „a növendéknek nem a tekintélyek alapján kell ismereteket szerezniük, hanem mindenekelőtt saját belátásuk, saját tapasztalataik alapján”.⁹Ezzel szakított a korábbi felfogással miszerint azért tanuljon a gyermek, mert a felnőttek szerint szükséges. Már ő is foglalkozott az érdeklődésen alapuló fegyelem kérdésével. A tanító érdekes előadás módja, a szemléltetés, a gyakorlás és a feldolgozás, megszilárdítás folyamata. Úgy gondolta, hogy ha az általa javasolt didaktikai szabályokat megtartják, akkor „minden iskola játszóhelyé, vagyis a tanítás és tanulás minden feladata játékként és tréfaként hajtható végre.”¹⁰Ez a gondolat már a reneszánsz kori humanista pedagógusoknál megjelent, / Vittorino da Feltre: Casa giacosa, a vidámság háza/ de sajnos még sokáig nem valósult meg a gyakorlatban. J. Locke nevelési eszménye, az ezerhatszáz éves végén, az angol polgári forradalom után, a racionális, egyéni érdeket figyelembe vevő tananyag mellett érvelt és az ideákat tartotta a cselekvés ösztönzőinek. Említést tesz a gyermeki kíváncsiságról, tudásvágyról is. Az utilitarista iskola azt tartotta,

---

⁷ Flow - Az áramlat - A tökéletes élmény pszichológiája. Csíkszentmihályi Mihály Akadémiai Kiadó, Bp.2010.

⁸ Utak önmagunkhoz. Prof. Dr. Bagdy Emőke. Kulcslyuk kiadó. Bp. 2012. 9.old.

⁹ Comenius, A. J. : Nagy oktatástan. Akadémiai Kiadó. BP. 1953.379. old.

¹⁰ Comenius, A. J. : Nagy oktatástan. Akadémiai Kiadó. BP. 1953. 388.old.

hogy az ember fizikailag képtelen nem kellemes dolgokra vágyani, ha annak elképzelése nem jó. J.J. Rousseau fontosnak tartja a gyermeki egyenlőség, a bennük rejlő ösztönös kíváncsiság megőrzését, az aktuális igényüknek figyelembe vételét. Pestalozzi szerint a legfőbb tanulási motiváció a gyermeki szabad tevékenység. A húszazik század reformpedagógiai irányzatai már a pszichológiai kutatások eredményeit alkalmazzák. S. Hall kiemeli a konkrét egyedi tulajdonságok fontosságát és a játékosság motivációs lehetőségeit.

A XIX. század polgári pedagógiáját J. F. Herbart érdeklődéelmélete hatja át. A pragmatista J. Dewey pedagógiája az érdeklődést helyezi előtérbe. A svéd Ellen Key számára az önállóan felismert képességek alapján, öntevékenyen végzett cselekvések jelentik a tanulás motivációját. A gyermektanulmány kiemelkedő alakja Edouard Claparede felismerte a belső motiváció fontosságát és a játék mellett az utánpótlás szerepét is. O. Decroly a gyerek szükségleteit helyezi középpontba. E. Meumann sajátos tehetség elméletével tűnt ki. C. Freinet-nek az iskolai nyomda, a nevelés fontos eszköze volt. G. Kerschensteiner munkaiskolájában az emocionális ráhangolódás elősegíti a készségek, képességek és a munkaöröm kibontakozását.

A tudás megszerzése minden korban kitartó, fáradságos munka következménye volt. A nevelés története folyamán, szüntelenül az eredményesség növelésére törekedtek. A motiváció magyarázata korszakonként különböző volt. „A tartós tevékenységre ösztönzés, a tanulási motiváció kialakítása, fenntartása és fejlesztése fontos része napjaink pedagógiai kultúrájának is”¹¹. A pedagógusnak kreatívnak kell lennie a „megközelítő megerősítők”- Skinner megfogalmazását használva- tárházának gyarapításában, hogy ne csak a tudás átadását, hanem az elsajátítás készségét is megismertesse a gyermekkel. „Az oktatási folyamatban a motiváció cél és eszköz. Cél, mint a személyiség fejlesztés megvalósításának programja, és eszköz, mint a megfelelő szintű ismeretelsajátításához nélkülözhetetlen alapok megteremtése.”¹² „Nem lehetséges mereven elkülöníteni a kognitív (tapasztalás útján szerzett tudás) és nem kognitív (megtanult) tényezőket a

---

¹¹ Rétly Endréné: A tanítás-tanulási folyamatok motivációs lehetőségeinek elemzése. Akadémia Kiadó Bp. 1988. 78. old.

¹² Rétly Endréné: A tanítás-tanulási folyamatok motivációs lehetőségeinek elemzése. Akadémia Kiadó Bp. 1988. 78. old.

személyiségen belül, hiszen köztük szoros egymásra hatás, kölcsönhatás van. Ahhoz, hogy a tanuló sikeresen megérthesse, elsajátíthassa és alkalmazni tudja az ismereteket, motiválnak kell lennie. Motiváció nélkül nem létezik tanulás. A diákok céljai azonban sokszor nem esnek egybe a tanárok elvárásaival. Erre jó a motiváció, mely képes az akarati összefüggéseket is megváltoztatni. Ilyen akarati tényező a „megküzdés”. A motiválást a tanulás megkezdésétől minden egyes további tanulási mozzanatnál egyénre szabottan újból és újból tudatosan kell alkalmazni.”¹³

---

¹³ Motiváció, tanulás, tanítás. Réthy Endréné Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004. 96.old.

2. A kérdőívre kapott válaszok értékelése

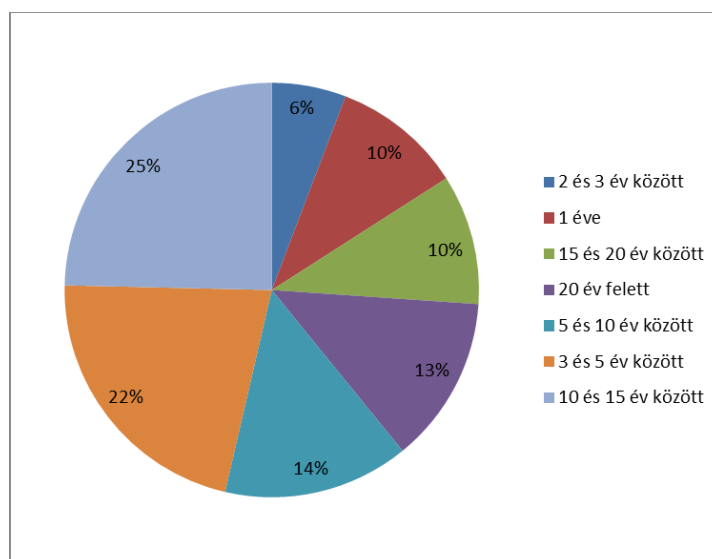
A hatvankilenc visszaküldött kérdőív között előfordult, hogy nem minden kérdésemre kaptam választ. Az ezerhétszázhuszonötből, harminc alkalommal hagyták üresen a felelet helyét. Ezeket külön jelöltem az értékelésnél A diagramokból kör és oszlopformát alkalmaztam az adatok osztottságától függően. Az értelmezést megkönnyítendő, növekvő értékekkel dolgoztam. A válaszok megoszlását számokban és százalékos arányban is feltüntettem. A válaszadás során tizenhat alkalommal adtam lehetőséget az egyéni vélemények hozzáfűzésére a megadott eshetőségek mellett. Ez sokszor megnehezítette a kiértékelést, mivel a táblázatkezelő program külön kategóriának vette a feleleteket, így előfordult, hogy több mint száz osztást hozott létre. Ezt akkor is megtette, ha nem azonos betűtípust, vagy méretet használt a válaszoló az „egyéb” szabadon hagyott helyére írva. Az áttekinthetőség érdekében ezeket egy csoportban kezeltem és csak azon belül soroltam fel, a legtöbbször előfordulókat és a legérdekesebbeket. A hasonló jelentésű eredmények összesítését is másként kellett feldolgoznom. Ahol többet is be lehetett jelölni, külön válasznak tekintette a variációkat is. Ezeket is papír alapon kellett összesítenem.

A kérdések egyenkénti kiértékelése után pár összevetését is elvégeztem. Tudni szerettem volna, hogy a Magyar Táncművészeti Főiskola végzett növendékei mennyire használják pregnánsan a motiváció eszközeit. Külön figyelmet szenteltem azokra a válaszadókra, akik nem ismerték a motivációs technikákat. Kíváncsi voltam arra, hogy milyen szakmai háttérrel rendelkeznek, hol tanítanak. A kérdőívemet kitöltő moderntánc tanárok fluktuációjára kaptam választ az első és a harmadik kérdés összevetéséből.

2.1. kérdés: Hány éve tanít táncot?

A kategóriák megadásakor figyelembe vettem a motivációs technikák elsajátításának szempontjából fontos idő intervallumokat. Ez ügyben több idősebb kollégám, tanáraink véleményét is kikértem. A kezdő pedagógustól indultam. Eleinte kisebb léptékekkel nőtt az évek száma, majd öt évet elérve ötéves ugrásokat használtam. Húsz év felett volt a maximum, hiszen ennyi tanítással eltöltött idő után valószínűleg már nem várható változás a motivációs technikák bővülésében. A kérdésekre adott válaszoknak a későbbiek során még szerepe lesz. A választ adók közül legkevesebben a két és három év óta oktatók és legtöbben a tíz és tizenöt év között prosperáló pedagógusok voltak.

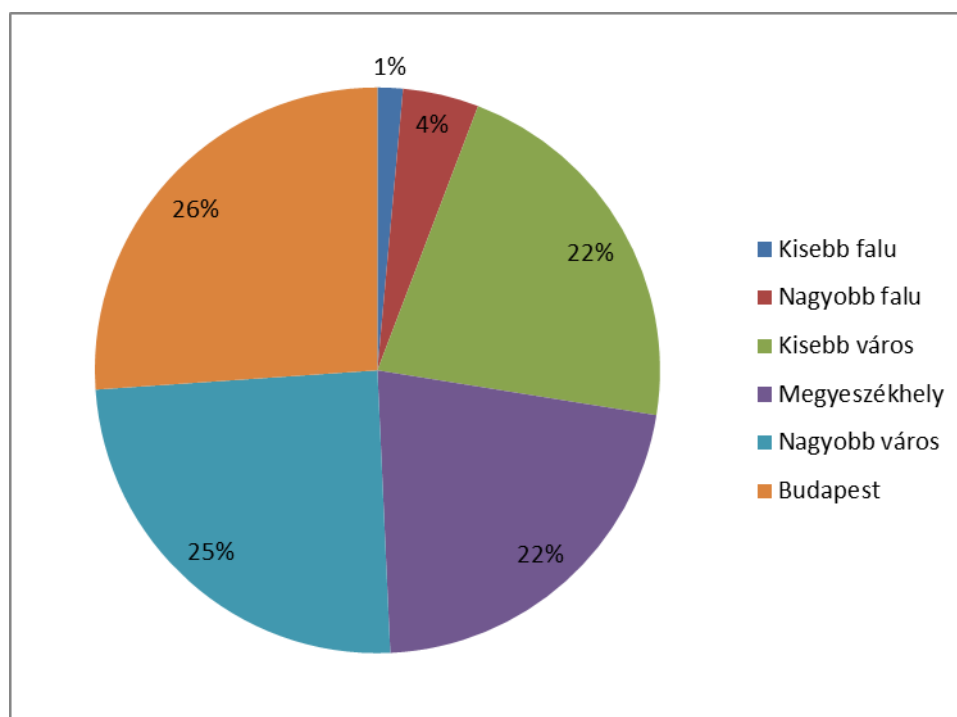
2 és 3 év között	4
1 éve	7
15 és 20 év között	7
20 év felett	9
5 és 10 év között	10
3 és 5 év között	15
10 és 15 év között	17

2.2. kérdés: Milyen típusú településen található az Ön iskolája?

A település fajták összeállításánál fontos szempont volt, hogy megkülönböztessenek kisebb és nagyobb falvakat is. Tapasztalatom szerint egész másképp kell tanítani a végeken, mint a nagyobb helységekben. Nem csak a körülmények különbözőek, hanem a gyerekek mentalitása is. Ugyanez kevésbé határozottan különbözik a főváros és a nagyobb városok viszonylatában. A legtöbb választ Budapesti és nagyobb város, megyeszékhely, kisebb város tánctanáraitól kaptam. Ez várható volt, hiszen itt a lakosság száma miatt több lehetőség kínálkozik táncoktatásra.

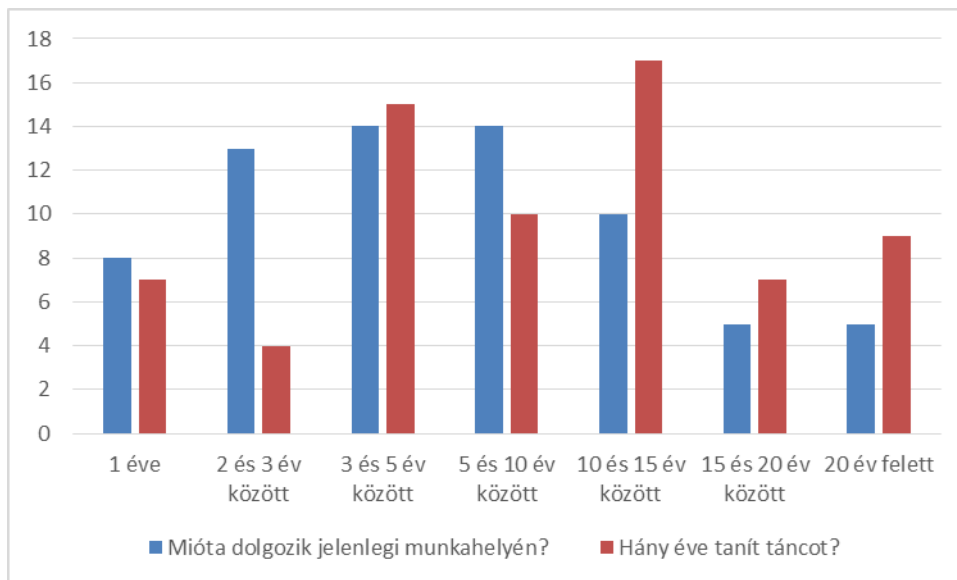
Kisebb falu	1
Nagyobb falu	3
Kisebb város	15
Megyeszékhely	15
Nagyobb város	17
Budapest	18

2.3. kérdés: Mióta dolgozik jelenlegi munkahelyén?

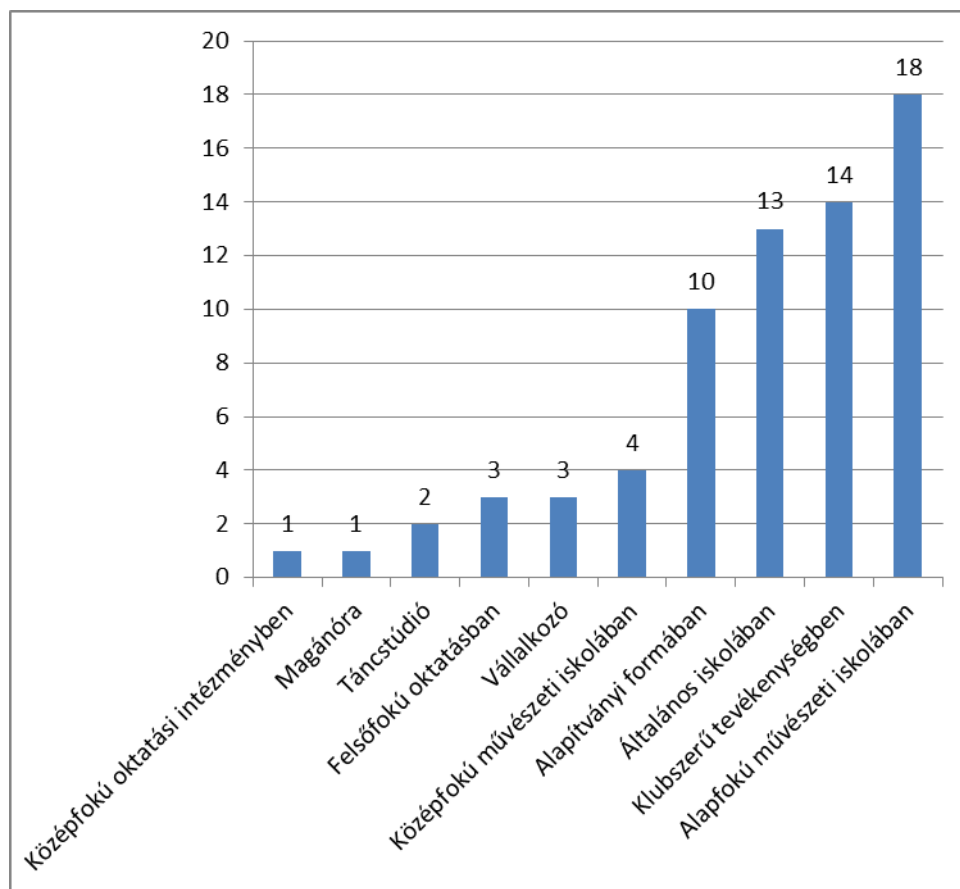
Ezt a kérdést az elsővel összevetve választ kaphattam arra, hogy a fluktuáció mennyire érinti a vizsgált kört. A két- három év között tanítók közül egy nagyobb értéket kaptam a munkahely váltok arányára. A húsz év felett oktatók közül, a kilenc főből csak öt tanít a kezdeti iskolájában.

20 év felett	5
15 és 20 év között	5
1 éve	8
10 és 15 év között	10
2 és 3 év között	13
3 és 5 év között	14
5 és 10 év között	14

2.4. kérdés: Milyen típusú iskolában tanít?

A válasz lehetőségek megadásakor igyekeztem minden Magyarországon fellelhető táncoktatási formát megadni. Szalay Tamást tanácsát megfogadva, miszerint több általam meg nem jelölt típus létezik még, a feltöltés előtt beillesztettem egy egyéb kategóriát is, melyre a következő változatokat kaptam: magánóra, táncstúdió, vállalkozó. A válaszolók döntő többsége, AMI-ban, klubszerű-tevékenységben, általános iskolában és alapítványi formában oktat.

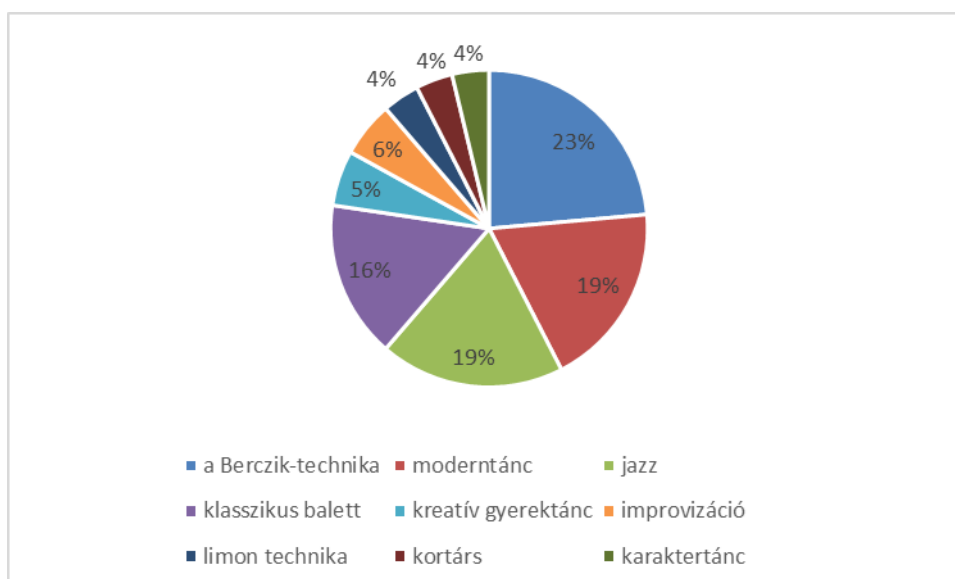

2.5. kérdés: Milyen tárgyakat tanít?

Szerettem volna megtudni, hogy milyen táncstílusok oktatása folyik hazánkban. Információkat vártam az új divatokról is. Csak egy ember nem töltötte ki ezt a rubrikát. Több mint negyven féle választ kaptam a Fashion dance-től a tánc és drámáig. Három általam még nem ismert mozgásforma is felbukkant. A jógatáncról még nem hallottam, habár magam is gyakorlom az iyengar jógát. A CONSLA mellé magyarázatot is mellékeltek, ami a kortárs, kontakt és salsa ötvözete. A MOMO – modern movements, a Jazz-, Limon-, Graham-technika és a ritmikus gimnasztika elemeit foglalja magába.

A legtöbb választ a Berczik- technika és változatai adták /25/. A moderntánc és a jazz egyformán 20- 20, a klasszikus balett 17, a kreatív gyerektánc és az improvizáció 6-6, a Limon technika, a kortárs és a karaktertánc 4-4-4 tanár mindennapjainak része. Ez azt is jelentette, hogy a kérdőívem elért a célcsoportjához, mert a modern technikákat tanító tanárokat sikerült megtalálnom. Igaz voltak olyanok, akik e mellett reáltantárgyat is tanítanak.

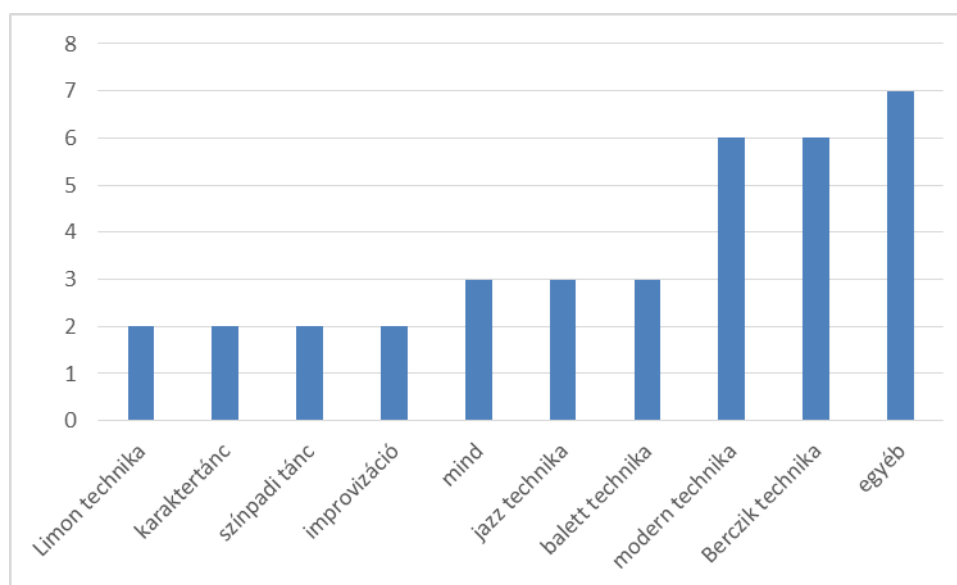
Érdekes volt látni, hogy milyen kombinációk fordultak elő. A legfurább a „színpadi mozgás, napi bemelegítő, fejlesztő tréning, koordinációs tréning” volt. A legtöbb tantárgyat a „Táncelőkészítő, táncgimnasztika, esztétikus testképzés, mozdulatművészet, társastánc alapok, klasszikus balett alapok, karaktertáncok” tanít. A választ adók közül a többség több tárgyat is oktat. Egy tárgyara csak nyolc pedagógus képez.

2.6. kérdés: Melyik tantárgyat oktatja legszívesebben?

16 féle válasz érkezett. Hárman nem tudtak választani és *mindet* írtak. Szintén hárman-hárman jelölték meg a jazz technikát és a klasszikus balettet. A legtöbb választás a modern technika és a Berczik technika tantárgyakra érkezett 6-6. Egyformán kettőt kapott a Limon technika, karakter tánc, színpadi tánc és az improvizáció is. A többi 7 táncstílus 1-1 voksot kapott.

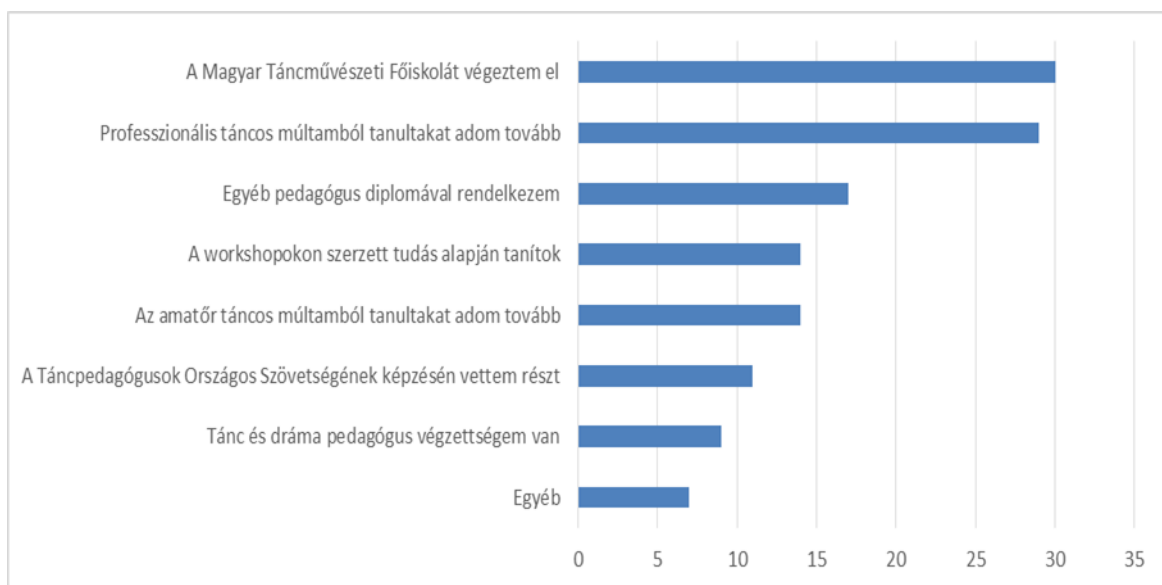
2. 7. kérdés: Milyen szakirányú és/vagy egyéb pedagógusi végzettséggel rendelkezik?

E kérdés feltevése elengedhetetlen volt, mivel tudni akartam, hogy az végzettség mennyire meghatározó a motivációs technikák ismeretében, használatában.

A válaszok a megadott skála alapján a következő eredményeket adta: Professzionális táncos múltamból tanultakat adom tovább:29, Az amatőr táncos múltamból tanultakat adom tovább:14, A workshopokon szerzett tudás alapján tanítok:14, Tánc és dráma pedagógus végzettségem van:9, A Táncpedagógusok Országos Szövetségének

képzésén vettem részt:11, A Magyar Táncművészeti Főiskolát végeztem el:30, Egyéb pedagógus diplomával rendelkezem:17. Egyéb: 8.

Az egyéb kategóriába a következő válaszokat írták: egy hivatásos táncosoknak szervezett OKJ-s táncpedagógus képzőt végeztem, nemzetközi pontozóbírói diplomám van, TF ritmikus gimnasztika sportedző, Akrobatikus R'N'R, MTE, Hollandiában folytattam tanulmányokat, jógaoktatói képzés, ROTTERDAMSE DANSACADEMIE. Csak egy féle végzettséget többen is megadtak. 13-man jelöltek meg a Magyar Táncművészeti Főiskolát végeztem kategóriát és szintén 13-man a Professzionális táncos múltamból tanultakat adom tovább választották. Ketten tánc és dráma pedagógus diplomával tanítanak és egy tánctanár egyéb diplomát jelölt csak be.

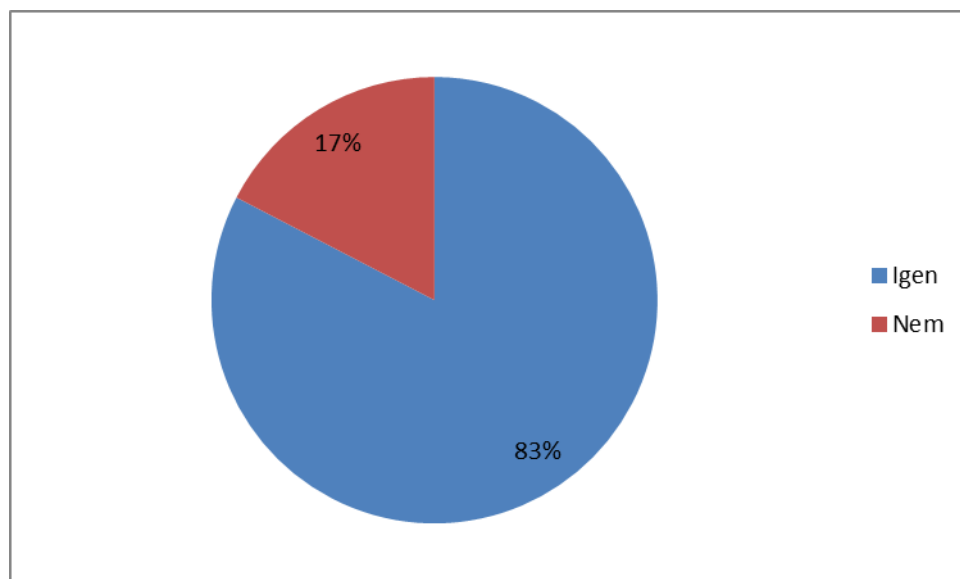

2.8. Ismeri a motivációs technikákat?

A nem választ adókat megnézve a következő eredményre jutottam. Közülük 8 tanár csak a Professzionális táncos múltamból tanultakat adom tovább kategóriát jelölte meg végzettségnek. 2 A workshopokon szerzett tudás alapján tanítókat és az előző verziót is. 1 válaszadó csak az Egyéb pedagógus diplomával rendelkezem és szintén 1 Az amatőr táncos múltamból tanultakat adom tovább, és A workshopokon szerzett tudás alapján tanítok kombinációt. Ez az eredmény ambivalens érzéseket kelt bennem. A válaszadók 17 százaléka úgy tanít, hogy nem ismeri a motivációs technikákat, ami számomra megdöbbentő. Viszont ezek a pedagógusok nem szereztek diplomát a Magyar Táncművészeti Főiskolán, sem a TOSZ moderntánc pedagógus képzésén és tánc és drámapedagógus végzettségük sincs. Tehát az jó, hogy ezeken a szakirányú képzéseken nagy hangsúlyt fektetnek ezen ismeretek oktatására. Így az itt végzettek rendelkeznek a szükséges tudással, ami lehetővé teszi számukra a sikeres pályát.

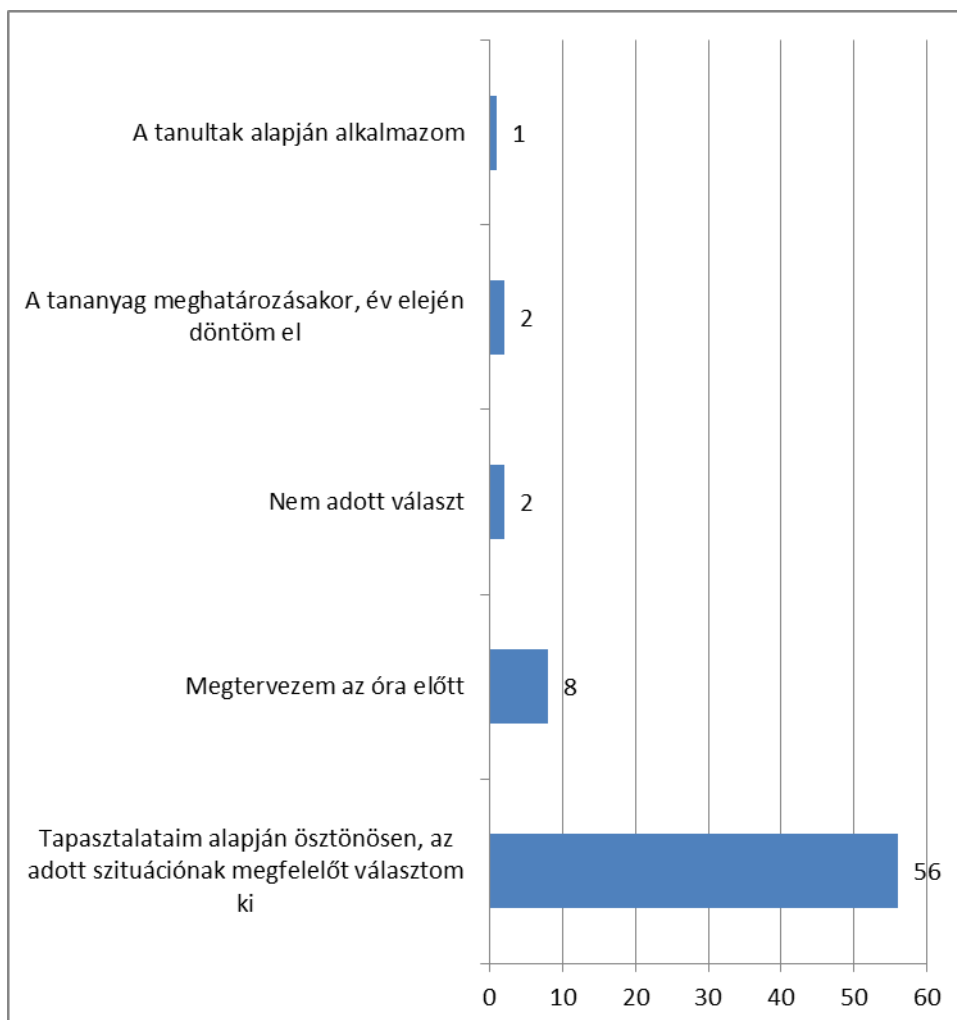
Igen 57

Nem 12

2. 9. kérdés: Mennyire használja tudatosan a motivációs technikákat?

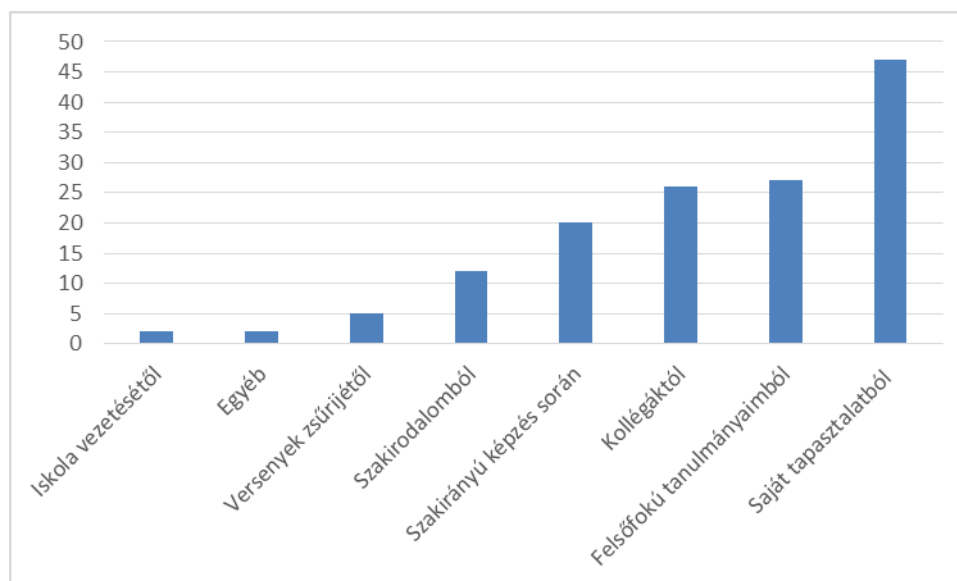
Tapasztalataim alapján ösztönösen, az adott szituációnak megfelelőt választom ki	56
Megtervezem az óra előtt	8
Nem adott választ	2
A tananyag meghatározásakor, év elején döntöm el	2
A tanultak alapján alkalmazom	1
Egyéb	0

2. 10. kérdés: Honnan kapta a legtöbb segítséget a motivációs technikák alkalmazásához?

Negyven ketten több választ is bejelöltek. Egy nem adott választ. Egyébre adott válaszok: édesanyámtól, szakembertől.

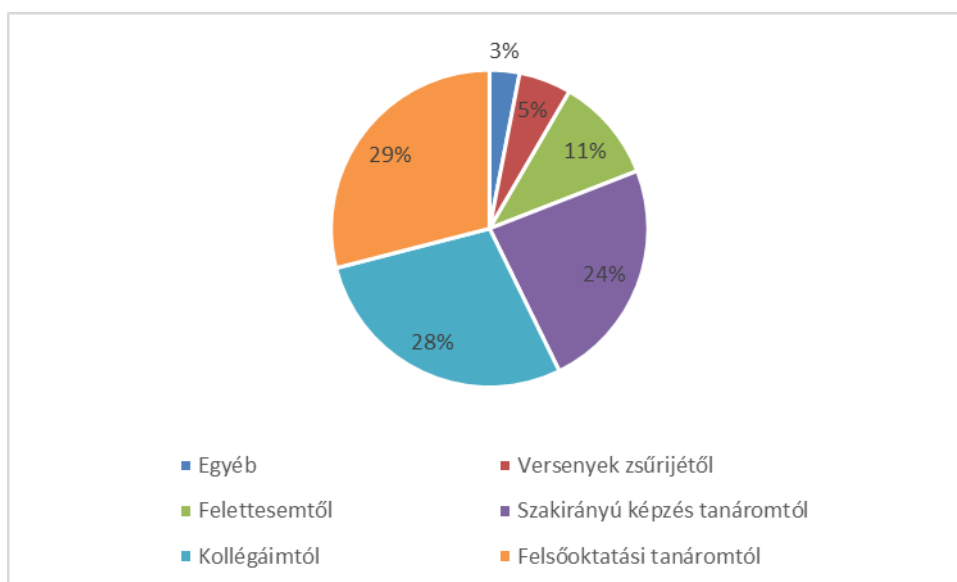
Kollégáktól	26
Iskola vezetésétől	2
Szakirodalomból	12
Szakirányú képzés során	20
Felsőfokú tanulmányaimból	27
Saját tapasztalatból	47
Versenyek zsűrijétől	5
Egyéb	2
Nem adott választ	1

2. 11. kérdés: Kitől fogadna el szívesen tanácsot a motivációs technikákhoz?

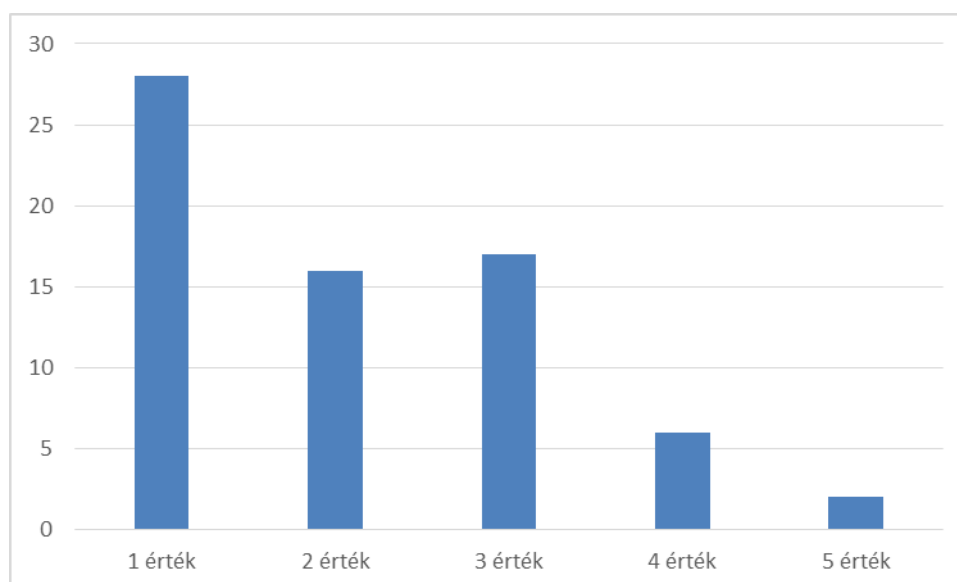
Több lehetőséget is választott negyven pedagógus. Az egyébre a következő feleleteket kaptam: egy erre motiválttól, mester kurzusok tanáraitól, mindenki visszajelzéseiből építkezem, olyan pedagógustól, aki már bizonyított munkája során.

Senkitől	0
Kollégáimtól	37
Felettesemtől	14
Szakirányú képzés tanáromtól	31
Felsőoktatási tanáromtól	38
Versenyek zsűrijétől	7
Egyéb	4

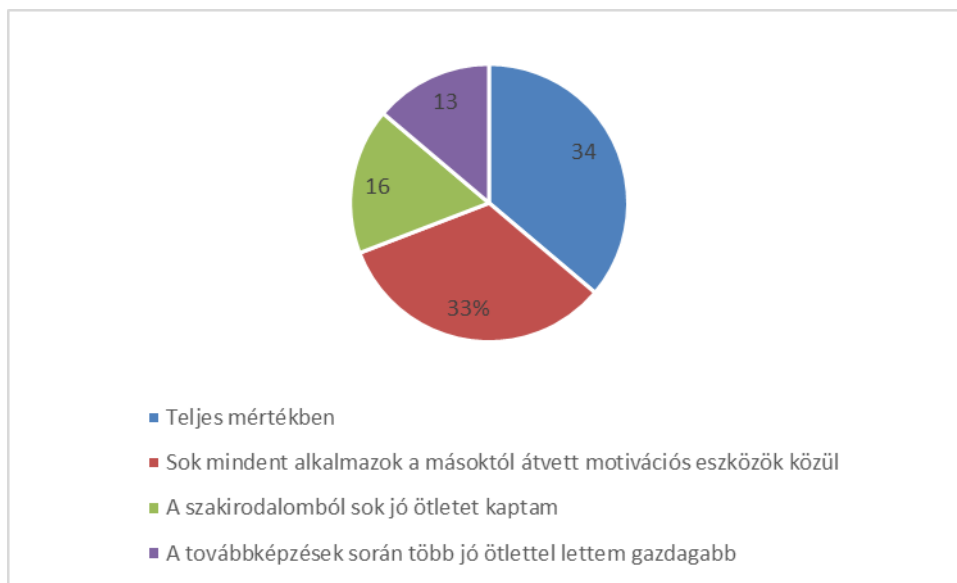
2. 12. kérdés: A tánctanítással eltelt évek során bővült a motivációs technikájának tárháza?

1. Igen, sokkal tapasztaltabb lettem	28
2. érték	16
3. érték	17
4. érték	6
5. Nem, ugyan azokat használom, mint kezdő koromban	2

2. 13. kérdés: Mennyire hagyatkozik saját tapasztalataira?

Teljes mértékben	34
Sok mindent alkalmazok a másoktól átvett motivációs eszközök közül	31
A szakirodalomból sok jó ötletet kaptam.	16
A továbbképzések során több jó ötlettel lettem gazdagabb	13

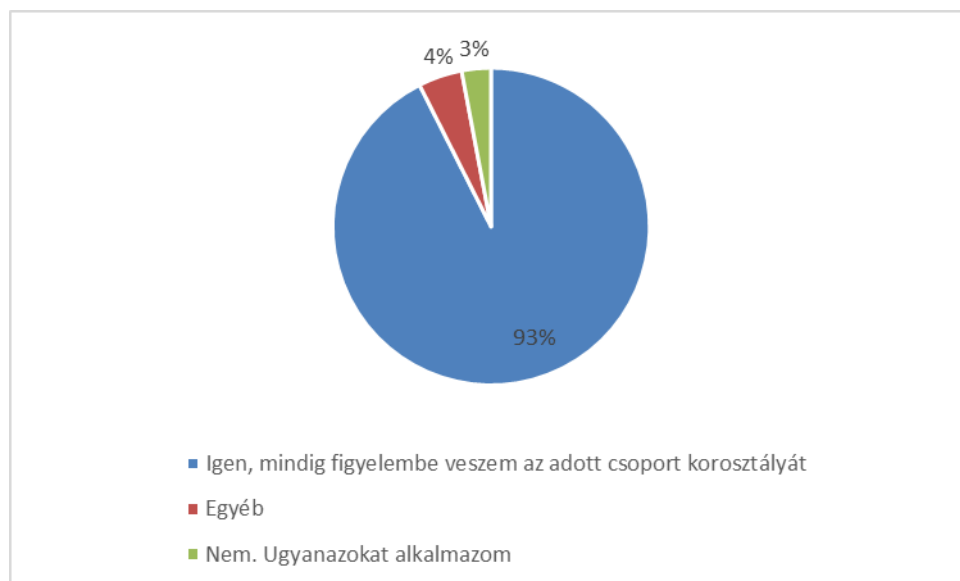

2. 14. kérdés: Szokott-e korosztályonként különbséget tenni a motivációs eszközök kiválasztásában?

A különböző fejlődési szakaszokban törvényszerűen más motívumok ösztönzik a táncost. A cselekvés mozgató rugóinak fejlődését az őket előidéző folyamatok fejlődése határozza meg. Az eléjük tűzött egyre bonyolultabb feladatok, a már megszerzett ismereteik, és képességeik fejlesztése adja a fejlődés erejét. Egyéb lehetőségre a következő válaszokat kaptam: változó, csak egy korosztályt tanítok, csak egy osztályom van.

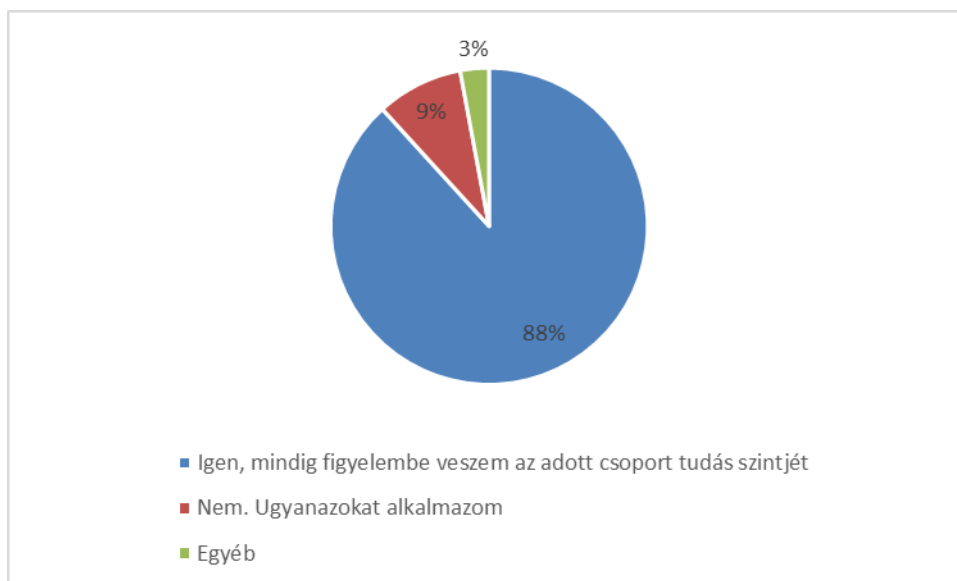
Igen, mindig figyelembe veszem az adott csoport korosztályát	62
Nem. Ugyanazokat alkalmazom	2
Egyéb	3
Nem adott választ	2

2. 15. kérdés: Szokott-e különbséget tenni a tudás szint alapján a motivációs eszközök kiválasztásában?

Az egymásra épülő ismeretek és a differenciált, az egyén képességeit figyelembevevő követelménynek nem velejárója a megkülönböztetett motiváció. Tudni szerettem volna a válaszadók véleményét. Egyéb lehetőségre a következő válaszokat kaptam: változó, csak egy korosztályt tanítok.

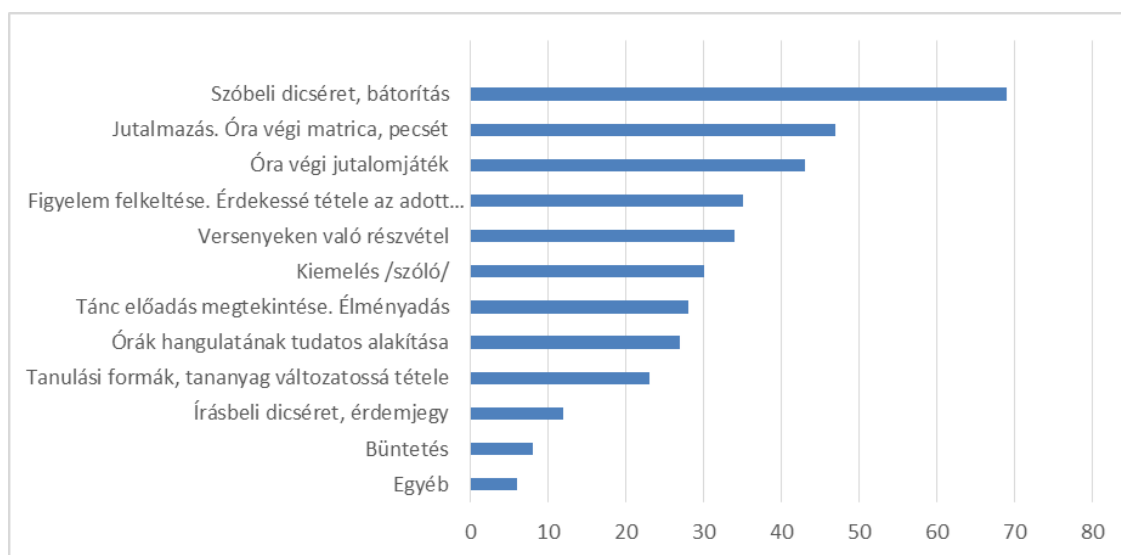
Igen, mindig figyelembe veszem az adott csoport tudás szintjét	60
Nem Ugyanazokat alkalmazom	6
Egyéb	2
Nem adott választ	1

2. 16. kérdés: Milyen motivációs eszközöket használ?

A tanulás motívumai sokfélék lehetnek. Igyekeztem olyanokat kiválasztani, amik speciálisan a táncot tanuló gyerekek ösztönzésére szolgálnak. Tizenegy kategória mellett lehetőséget adtam az általam fel nem soroltakon kívüli ötletek leírására is. Két válaszadó jelölt meg csak egy féle feleletet, a szóbeli dicséretet. Az egyéb lehetőség a következő ötleteket tartalmazta: közös koreográfia készítés, csapatépítő tréningek, mindegyik, a tanuló munkája színpadra kerül, improvizáció, hogy merjen a saját nyelvén szólni.

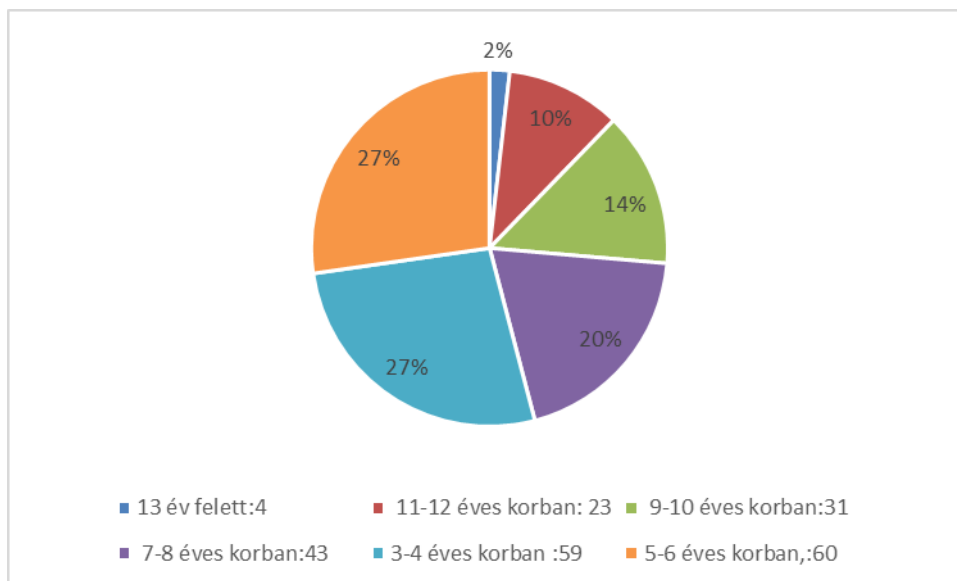
Szóbeli dicséret, bátorítás	69
Írásbeli dicséret, érdemjegy	12
Kiemelés /szóló/	30
Versenyeken való részvétel	34
Óra végi jutalomjáték	43
Jutalmazás. Óra végi matrica, pecsét	47
Tánc előadás megtekintése. Élményadás	28
Tanulási formák, tananyag változatossá tétele	23
Órák hangulatának tudatos alakítása	27
Figyelem felkeltése. Érdekessé tétele az adott feladatnak	35
Büntetés	8
Egyéb	6

2. 17. kérdés: A játék, mint a fejlesztés eszköze, Ön szerint milyen korosztálynál alkalmazható motivációs technikaként?

A játék szerepe a táncoktatásban, főleg a kisiskolás korosztálynál, fontos metodikai eszköz. Tapasztalatom alapján a motivációban is jelentős a szerepe.

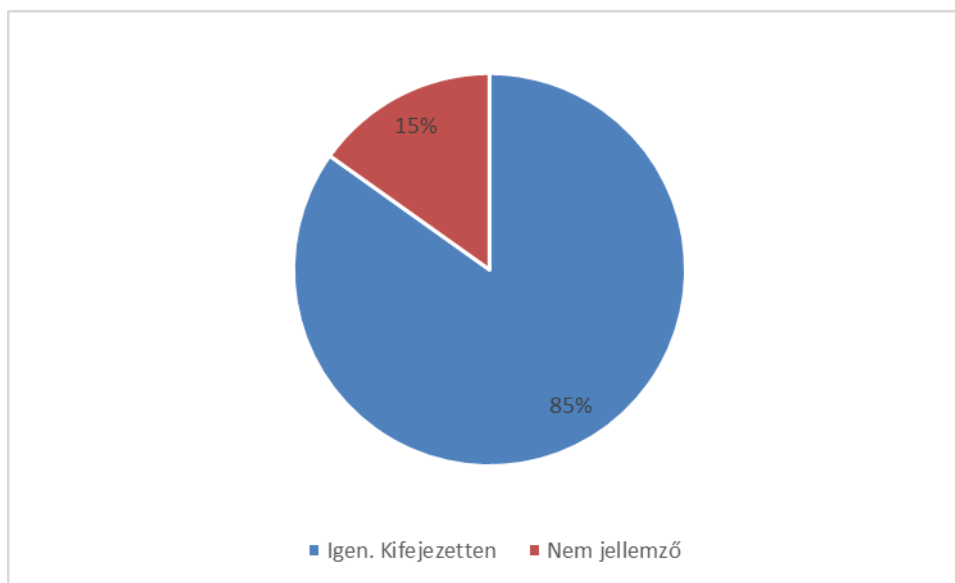
3-4 éves korban	59
5-6 éves korban	60
7-8 éves korban	43
9-10 éves korban	31
11-12 éves korban	23
13 év felett	4

2. 18. kérdés: A zenei háttér gondos kiválasztása és folyamatos frissítése mennyire jellemzi az Ön munkáját?

Az igényes zene választás fontos nevelési eszköz minden tánc pedagógus kezében. A zenék cseréje nem csak didaktikai eszköz lehet, hanem az új hangzás motiválólág hat a táncosra.

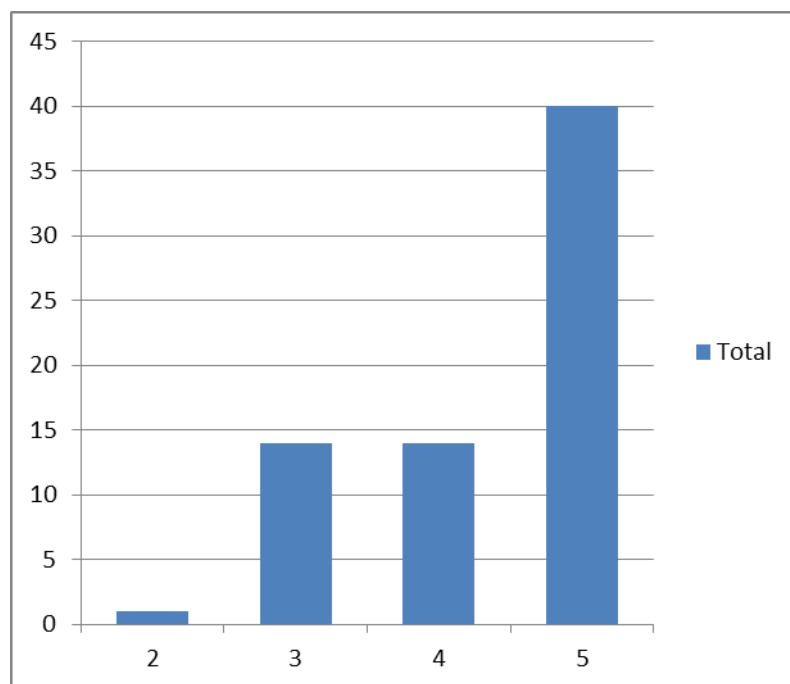
Igen. Kifejezetten	56
Nem adott választ	3
Nem jellemző	10

2. 19. kérdés: A közösség szerepe Ön szerint mennyire lehet motiváló a tánc tanításban?

Az ember szociális lényéből fakad, hogy a közösség vonzereje mindig is hatással lesz rá. Tudni szerettem volna, hogy ismerik-e, hogy milyen fontos a csoport szerepe a motivációs készletében.

1. Semennyire	0
2. érték	1
3. érték	14
4. érték	14
5. Fontos szerepe van	40

2. 20. kérdés: Melyek azok a nehézségek, amelyek ön szerint tanítás közben a leggyakrabban felmerülnek?

Erre a kifejtendő kérdésre direkt nem adtam támpontokat. Nem szerettem volna befolyásolni a pedagógusokat.

Nagyon értékes válaszokat kaptam. Nyolcan nem töltötték ki a szabadon hagyott helyet. Voltak, akik többet is felsoroltak. A hatvanegy felelet között három probléma kör emelkedik ki. 19-en a figyelem fenntartását/ hiányát tartják a legfontosabb nehézségnek. 13-13 voksot kapott a különböző tudás szint és a fegyelmezettség hiányának problémája. 5-en tartották rossznak, hogy a délutáni táncórákra már fáradtan jönnek a gyerekek. Négyen is jelezték, hogy számukra gondot jelent a túlzott szülői nyomás, mely /a be nem teljesült vágyak erőltetése / a gyerekekben motivátlanságot okoz. Két – két pedagógus említette a kevés óraszám, a kamaszkori klikkesedést, hiányzások nehézségét. Ezeken kívül az egyedi gondok között is találtam figyelemre méltót. Például a gyakorlás, ismétlés érdektelensége már nekem is okozott fejtörést. A családi háttér problematikája és a külső körülmények hiányosságai nem releváns a felmérésem szempontjából.

2. 21. kérdés: Mit tesz ön, ha úgy érzi, hogy a diákok nem tudják elsajátítani a tananyagot?

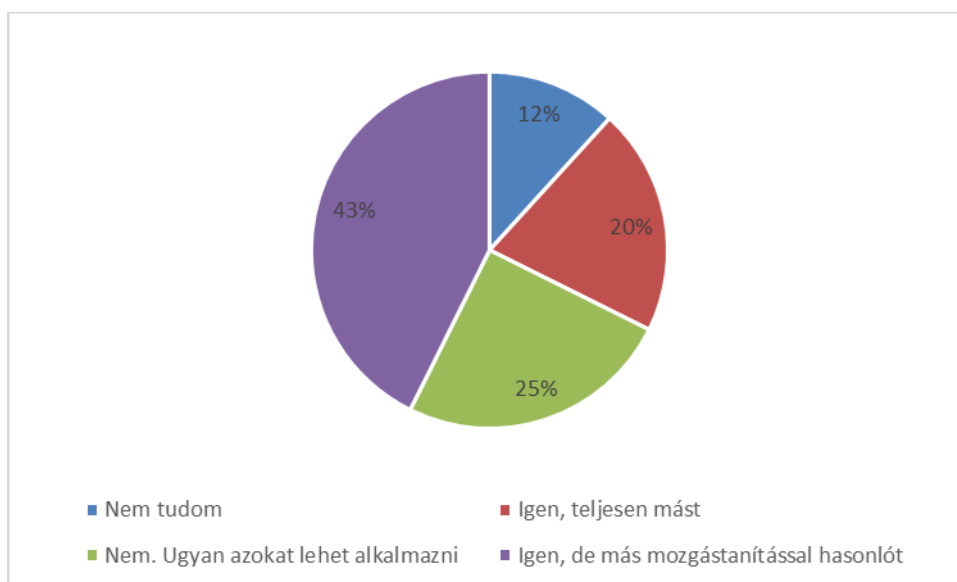
Itt szintén azt akartam, hogy bővebben fejtsék ki a véleményüket a tánc tanárok. Tudni szerettem volna, hogy milyen szakdidaktikai elemeket alkalmaznak munkájuk során.

Öten nem válaszoltak erre a kérdésre. Sokan nem csak egy megoldást írtak le. A legtöbben az ismétlést /14/ adták meg. A másképp megpróbálni és az elemenként tanításra /10-10/ válasz érkezett. Érdekes gondolat a játékos elemek segítségével /12/. A könnyítés /7/ a javítás beiktatása és a lassabban /5-5/ eredményt hozott. A feladat váltás /3/ és a szünet beiktatása /3/ nagyon hasonlít egymásra. Tetszett és magam is alkalmazom a mozdulathoz gondolattársítás módszerét /1/ Szerintem jelentősen megkönnyíti a memorizálást. Találkoztam még a türelem, házi feladatnak feladás ötletével is.

2. 22. kérdés: Ön szerint más motivációs technikát kíván a tánc tanítás, mint egyéb tanítási formák?

Tudni szerettem volna, hogy a választ adók tapasztalataik alapján mennyire tartják másnak a táncórákon felhasznált motivációs technikákat a máshol is alkalmazhatóaktól. Feltételeztem, hogy ismerik általában a motivációs eszközöket. Erről a kérdéstről több testnevelő tanár kollegával és más művészeti ág pedagógusaival is polemizáltam.

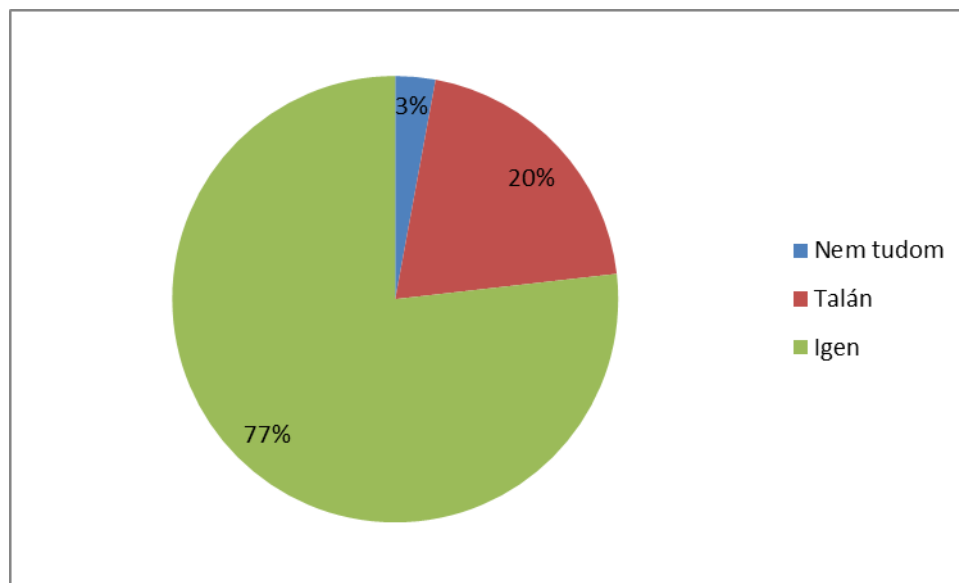
Igen, teljesen mást	14
Igen, de más mozgástanítással hasonlót	29
Nem. Ugyan azokat lehet alkalmazni	17
Nem tudom	8
Nem adott választ	1

2. 23. kérdés: Fontosnak tartja-e a pedagógiai módszerek ismeretét?

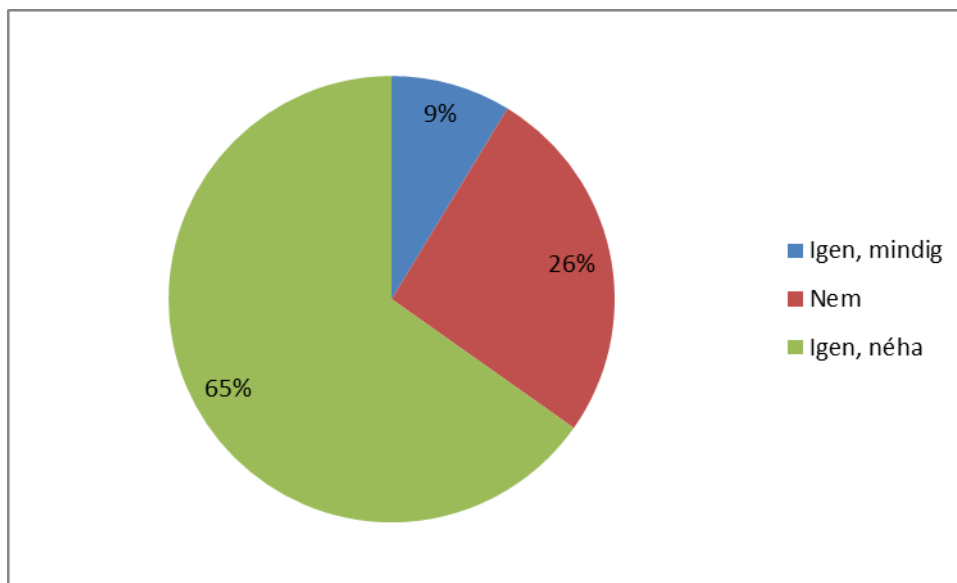
Nem tudom	2
Talán	14
Igen	53

2. 24. kérdés: Az óra tervezés alkalmával megtervezi, hogy milyen motivációs technikát fog alkalmazni?

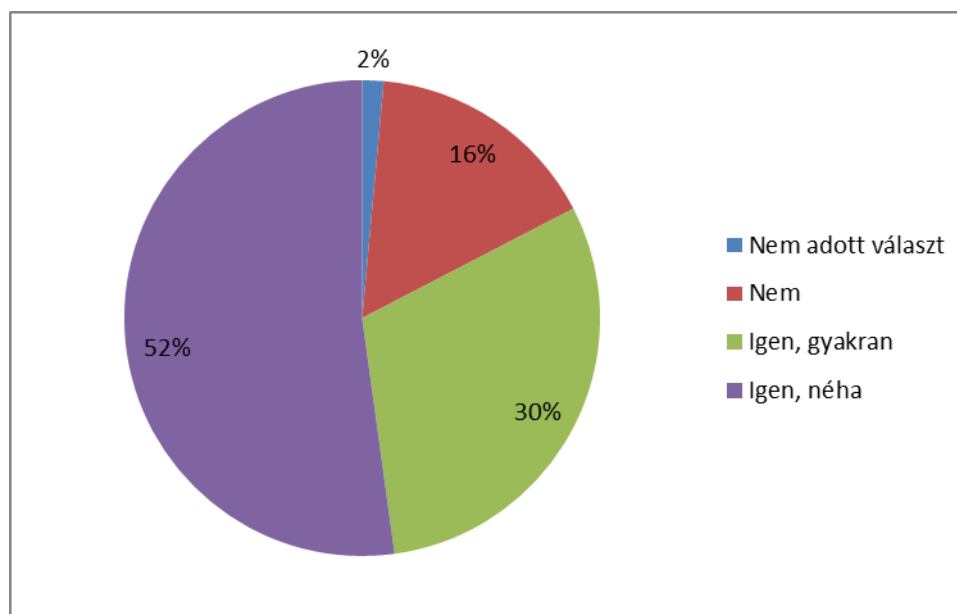
Az előzetes tervezéssel olyan megfelelő tanítási stílust alakíthatunk ki, amely a tanulók fejlődésére pozitívan hat. Mindez tudatosabb pedagógiai munkát tesz lehetővé, amely a tanítási órák jobb szervezésével, a munkaformák alkalmas megválasztásával, javíthatja a tanítás minőségét.

Igen, mindig	6
Nem	18
Igen, néha	45

2.25. kérdés: A tanítás során változtat a tervén?

Nem adott választ	1
Nem	11
Igen, gyakran	21
Igen, néha	36

Összegzés

A pedagógus alkotó ember. Fontos része munkájának a lelkesedés, a kitartás, a türelem, a szenvedély, az igényesség, a folyamatos nyitottság és a tudásvágy. Példaként Ancsel Éva harangöntőjét szeretném felidézni. Ő az, aki rettentő türelemmel kutatja a megfelelő anyagot, és aki a világ végére is elmegy érte. Ismeri a harangöntés hagyományait, ért hozzá. A munkáját komolyan veszi, mert tudja, hogy egy közösség hasznára fog szolgálni. Tisztában van azzal, hogy a harangöntés nem teljesen veszélytelen, hiszen miközben folyik a fém, maga is lánggra lobbanhat. Megsiratja, ha nem a legszebb a hangja, de tudja, hogy nincs tökéletes harang. Már megtapasztalta, hogy a harangot türelmes szenvedéllyel kell önteni, akkor is, ha sohasem fogja meghallani a kondulását. Hiszen nem a saját használatára alkotta.¹⁴

Szakedolgozatomban az ösztönző erők több aspektusát is igyekeztem körbe járni. Választ kerestem arra, hogy kollégáim megítélése szerint létezik-e szinguláris táncmotiváció, mivel a szakirodalom nem kaptam erre választ. Arra a következtetésre jutottam, hogy a pedagógia eszköztárát ugyan úgy lehet alkalmazni, de ki kell egészíteni olyan elemekkel, mely speciálisan csak a mozgást és művészetet is tanuló diák mozgató rugóinak beindítója. Fontos hogy kialakuljon a gyerekekben a megfelelő igény szint mely a körülményeihez, az adottságaihoz és a képességeinek felel meg. Ez nem lehet túl könnyű, mert akkor nem tud örülni az eredménynek, de túl nehéz sem, mert a sikertelen próbálkozás kedvét szegi. A táncmotivációjának hatékonyságát meghatározza, hogy a pedagógus mennyire tudja az érdeklődést felkelteni a konkrét feladat iránt. Ez függ a tanár személyiségétől, pedagógiai lendületétől is. Fontos, hogy legyen arra képessége, hogy a gyereket be tudja vonni a munkába és érdekeltté tudja tenni a cél elérésében. Ha a tanár a tanulók oktatását megfelelő módszerekkel, eszközökkel indirekt vezetéssel könnyíti meg, akkor a tanítványok eredményesebbek lesznek. A sikereik pedig újbóli ösztönzők kiépítését, tartós érdeklődés formálását jelenthetik.

Kérdőívem összeállításakor az a szándék vezetett, hogy megtudjam, mennyire ismerik és használják a motivációs technikákat a moderntánc pedagógusok. A válaszokból

---

¹⁴ Töredékek az emberi teljességről. Magvető Kiadó, Budapest 1982. 2. kiadás, 272. o. Ancsel Éva: Hogyan kell harangot önteni.

azt az eredményt kaptam, hogy a szakirányú felsőoktatás kereteiben diplomát szerzett tánctanárok tisztában vannak a motiváció, mint oktatást segítő eszköz fontosságával, és jól használják a mindennapi munkájuk során. Sajnos, akik csak professzionális táncos múltjukból tanultakat és a workshopokon szerzett tudásuk alapján oktatnak, nem rendelkeznek elegendő ismerettel e területen. Valószínűleg azért, mert nem is tanultak ezekről.

Következő célja dolgozatomnak, hogy összegyűjtssem a speciálisan táncra jellemző motivációs technikákat a 69 válaszadó véleménye alapján. Nehéz feladat a táncot tanuló gyermeket kimozdítva a komfort zónájából és erőfeszítésre sarkallni. A pedagógus kollégák írásaiból jól kirajzolódik, hogy milyen eszközökkel tudjuk ezt elérni. A helyes versenyszellem, az objektív értékelés, az egyéni bánásmód, a gyerekek elé vonzó, értelmes cél kitűzése, melynek elérésében ő is tevékenyen részt vesz, a helyes út felé tereli őt. Ez biztosítja készségei, képességei fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeinek kibontakoztatását, tehetsége gondozását. Meghatározó még a közösség, a játék, a zeneválasztás motiváló szerepének fontosságát is, melyre az adott válaszokból is igazolást nyertem.

A minket körül vevő információk megsokszorozódásának hatása létrejött paradigmaváltás, nem csak a művészetek világában érezhető, hanem az oktatás területén is új szemléletet hozott. A kutatások fókuszában, a felgyorsult világunkban, a hatékonyság növelése áll. Napjaink táncpedagógusának nem csak a szűk szakterületében kell professzionális tudással rendelkeznie, hanem értenie kell a színpadtechnikától, a logisztikai problémák megoldásán keresztül a pedagógia elméletéhez is. E témában rejlő potenciálok vizsgálatát szeretném majd folytatni a Master képzés során.

Melléklet

Motiváció Szerepe a Táncoktatásban

Hány éve tanít táncot?

- 1 éve
- 2 és 3 év között
- 3 és 5 év között
- 5 és 10 év között
- 10 és 15 év között
- 15 és 20 év között
- 20 év felett

Milyen típusú településen található az Ön iskolája?

Kérem, csak egyet válasszon.

- Budapest
- Megyeszékhely
- Nagyobb város
- Kisebb város
- Nagyobb falu
- Kisebb falu

Mióta dolgozik jelenlegi munkahelyén?

- 1 éve
- 2 és 3 év között
- 3 és 5 év között
- 5 és 10 év között
- 10 és 15 év között
- 15 és 20 év között
- 20 év felett

Milyen típusú iskolában tanít?

- Alapfokú művészeti iskolában
- Középfokú művészeti iskolában
- Általános iskolában
- Középfokú oktatási intézményben
- Felsőfokú oktatásban
- Alapítványi formában
- Klubszerű tevékenységben
- Egyéb:

Milyen tárgyakat tanít?

Kérem, sorolja fel!

Melyik tantárgyat oktatja legszívesebben?

Kérem, egyet válasszon!

Milyen szakirányú és/vagy egyéb pedagógusi végzettséggel rendelkezik?

Több válasz is lehetséges.

- A professzionális táncos múltamból tanultakat adom tovább
- Az amatőr táncos múltamból tanultakat adom tovább
- A workshopokon szerzett tudás alapján tanítok
- Tánc és dráma pedagógus végzettségem van
- A Táncpedagógusok Országos Szövetségének képzésén vettem részt
- A Magyar Táncművészeti Főiskolát végeztem el
- Egyéb pedagógus diplomával rendelkezem
- Egyéb:

Ismeri a motivációs technikákat?

- Igen
- Nem

Mennyire használja tudatosan a motivációs technikákat?

- Tapasztalataim alapján ösztönösen, az adott szituációnak megfelelőt választom ki
- Megtervezem az óra előtt
- A tananyag meghatározásakor, év elején döntöm el
- Egyéb:

Honnan kapta a legtöbb segítséget a motivációs technikák alkalmazásához?

Több válasz is lehetséges.

- Kollégáktól
- Iskola vezetésétől
- Szakirodalomból
- Szakirányú képzés során
- Felsőfokú tanulmányaimból
- Saját tapasztalatból
- Versenyek zsűrijétől
- Egyéb:

Kitől fogadna el szívesen tanácsot a motivációs technikákhoz?

Több válasz is lehetséges.

- Senkitől
- Kollégáimtól
- Felettesemtől
- Szakirányú képzés tanáromtól
- Felsőoktatási tanáromtól
- Versenyek zsűrijétől
- Egyéb:

A tánc tanítással eltelt évek során bővült a motivációs technikájának tárháza?

1 2 3 4 5

Igen, sokkal tapasztaltabb lettem.

Nem, ugyan azokat használom, mint kezdő koromban.

Mennyire hagyatkozik saját tapasztalataira?

- Teljes mértékben
- Sok mindent alkalmazok a másoktól átvett motivációs eszközök közül
- A szakirodalomból sok jó ötletet kaptam.
- A továbbképzések során több jó ötlettel lettem gazdagabb

Szokott-e korosztályonként különbséget tenni a motivációs eszközök kiválasztásában?

- Igen, mindig figyelembe veszem az adott csoport korosztályát.
- Nem. Ugyan azokat alkalmazom.
- Egyéb:

Szokott-e különbséget tenni a tudás szint alapján a motivációs eszközök kiválasztásában?

- Igen, mindig figyelembe veszem az adott csoport tudás szintjét
- Nem. Ugyanazokat alkalmazom
- Egyéb:

Milyen motivációs eszközöket használ?

Több válasz is lehetséges.

- Szóbeli dicséret, bátorítás
- Írásbeli dicséret, érdemjegy
- Kiemelés /szóló/
- Versenyeken való részvétel
- Óra végi jutalomjáték
- Jutalmazás. Óra végi matrica, pecsét
- Tánc előadás megtekintése. Élményadás
- Tanulási formák, tananyag változatossá tétele

- Órák hangulatának tudatos alakítása
- Figyelem felkeltése. Érdekessé tétele az adott feladatnak
- Büntetés
- Egyéb:

A játék, mint a fejlesztés eszköze, Ön szerint milyen korosztálynál alkalmazható motivációs technikaként?

Több válasz is lehetséges

- 3-4 éves korban
- 5-6 éves korban
- 7-8 éves korban
- 9-10 éves korban
- 11-12 éves korban
- 13 év felett
- Nem alkalmazható

A zenei háttér gondos kiválasztása és folyamatos frissítése mennyire jellemzi az Ön munkáját?

- Igen. Kifejezetten
- Nem jellemző

A közösség szerepe Ön szerint mennyire lehet motiváló a tánctanításban?

1   2   3   4   5

Semennyire.   Fontos szerepe van.

Melyek azok a nehézségek, amelyek ön szerint tanítás közben a leggyakrabban felmerülnek?

Mit tesz ön, ha úgy érzi, hogy a diákok nem tudják elsajátítani a tananyagot?

Ön szerint más motivációs technikát kíván a tánctanítás, mint egyéb tanítási formák?

- Igen, teljesen mást
- Igen, de más mozgástanítással hasonlót
- Nem. Ugyan azokat lehet alkalmazni
- Nem tudom

Fontosnak tartja-e a pedagógiai módszerek ismeretét?

- Igen
- Talán
- Nem
- Nem tudom

Az óra tervezés alkalmával megtervezi, hogy milyen motivációs technikát fog alkalmazni?

- Igen, mindig
- Igen, néha
- Nem

A tanítás során változtat a tervén?

- Igen, gyakran
- Igen, néha
- Nem

Felhasznált irodalom

1. - A motiváció szerepe a táncművészeti oktatásban. Babka Beáta szakdolgozata. Konzulens: Fükéné Walter Mária, opponens: Bernáth András. MTF. Budapest, 2005.
2. - A tanítás-tanulási folyamat motivációs lehetőségeinek elemzése. Réthy Endrének Akadémiai Kiadó. Budapest. 1988.
3. - A tanulás programozása. Kiss Árpád Tankönyvkiadó. Budapest. 1973.
4. - A tehetség kibontakozása Dr. Bagdy Emőke, Kövi Zsuzsanna, Mirnicz Zsuzsa Helikon Kiadó, Budapest. 2014.
5. - A pedagógia pszichológiai alapkérdései. Kelemen László Tankönyvkiadó. Budapest. 1970.
6. - A pszichológia alapjai. Szerkesztette: Bernáth László, Révész György Tertia Kiadó. Budapest. 1997.
7. - Az emberi motiváció I. Alapvető motivációs mechanizmusok. Szerkesztette és válogatta: Barkóczy Ilona és Séra László Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest. 1993.
8. - Az emberi motiváció II. Humán specifikus motiváció. Szerkesztette és válogatta: Barkóczy Ilona és Séra László. Deci, E. L. Kognitív értékelés elmélet: az extrinzik jutalom hatása az intrinzik motivációra. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest. 1993.
9. - Bevezetés a szociálpszichológiába. Dr. Szabó István Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest. 1994.
10. - Differenciált oktatás és teljesítménymotiváció. Kozéki Béla. Magyar Pedagógia. 1973/4. sz.

- 11.- Elmélet az emberi motivációról. Szerkesztett: Oláh A.—Pléh Cs. Szöveggyűjtemény az általános és a személyiségpszichológiához. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1989.
12. - Fejlődéslélektan. Franz J. Mönks, Alphonz M. P. Knoers
Fitt image- Ego school- a KLTE Pedagógiai- Pszichológia Tanszékével Együttműködve.
Budapest. 1998.
- .
13. - Motiváció a tanítási órán. Réthy Endréné Dr.
Pedagógiai közlemények az ELTE Neveléstudományi Tanszék kiadványa
Tankönyvkiadó. Budapest. 1978.
14. - Motiváció a társastánc tanításban. Szilnerné Györe Judit Ágnes szakdolgozata.
Konzulens: Mosonyi Mária Dr. MTF. Budapest, 2004.
15. - Motiválás és motiváció. Kozéki Béla. Tankönyvkiadó. Budapest. 1975.
16. - Motiváció, tanulás, tanítás. Réthy Endréné
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.
17. - Óvodás gyerekek ismeretszerzési motivációja. Hermann Alice. Pedagógiai Szemle.
1974/1. sz.
18. - Pszichológia. Rita L. Atkinson, Richard C. Atkinson, Edward E. Smith, Daryl J. Bem
Osiris Kiadó. Budapest. 1994.
19. - Summerhill a pedagógia csendes forradalma. A. S. Neill
Kétezer egy Kiadó. Piliscsaba. 2004.
20. - Tanári teljesítmény-visszajelzés hatása a tanulók személyiségére. Réthy Endréné
Comenius Oktató és Kiadó Kft. Pécs. 2011.
- 21.- Tanulás és motiváció. Barkóczi Ilona, Putnok J. Jenő
Tankönyvkiadó. Budapest. 1984.

22. – TÁNC-OK A táncos tehetség azonosítása és gondozása. Demarcsek Zsuzsa, Mező Ferenc, Mizerák Katalin
Kocka kör. Nitra. 2012.

23. - Töredékek az emberi teljességről, Ancsel Éva: Hogyan kell harangot önteni.
Magvető Kiadó, Budapest 1982. 2. kiadás